

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

29.12.2020 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

БНР

✓ Васил Велев: Мерките не достигнат до тежко пострадали бизнеси, които не са затворени

Мярката 60 на 40 така и не можа да надхвърли обхвата от 10%, коментира председателят на АИКБ

Надяваме се бизнесът през 2021 г. да продължи възстановяването, започнало през третото тримесечие на тази година и спряло през четвъртото. Който е загубил 10% през 2020 г., ще възстанови 5% през 2021 и още 5% през 2022 година. Тази прогноза направи пред БНР Васил Велев, председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ). Туризмът, въздушният транспорт и търговията ще се възстановяват по-бавно от индустрията, смята Велев.

В предаването „Преди всички“ той изтъкна, че освен затворените бизнеси, има тежко пострадали, които не са затворени със заповед, но до тях мерките за подкрепа не стигат, защото мярката 60 на 40 е неприложима, а подкрепа на фиксираните разходи няма.

„Трябва да е не кодът на икономическата дейност показателят, а спадът на продажбите. Ако има голям спад, повече от 50% примерно, или 40%. Европейската комисия казва: повече от 30% ако е спадът, тогава компаниите могат да бъдат подкрепени за фиксираните им, за условно постоянните им разходи“, посочи Васил Велев, според когото това трябва да се промени.

На извънредно заседание на Националния съвет за тристранно сътрудничество днес бизнесът, синдикатите и представителите на правителството ще обсъждат продължаването на мярката 60 на 40.

Мярката така и не можа да надхвърли обхвата от 10% за разлика от други европейски страни, коментира Велев. Това е така по думите му заради два сериозни недостатъка – единият е доплащането от предприятието на 40% плюс осигуровките върху тях – още 19%, от приходи, които не съществуват. Така тези, които имат най-голяма нужда, не могат да я ползват, защото нямат тези 40%.

Много предприятия не могат да поемат ангажимент за запазване на заетостта в тази неясна обстановка – това е вторият фактор.

Забавяне в изплащането има по линия на Оперативната програма за иновации и конкурентоспособност, където все още не са изплатени всички средства за микрофирмите - от 3 до 10 хиляди, а за средните предприятия все още има само класиране, поясни още Васил Велев и допълни, че при запазването на заетостта няма забавяне, има лош дизайн.

Цялото интервю чуйте в [звуквия файл](#).

В. Монитор

✓ АИКБ: Мярката 60 на 40 така и не можа да надхвърли обхвата от 10%

Мярката 60 на 40 така и не можа да надхвърли обхвата от 10% за разлика от други европейски страни. Това каза в ефира на БНР Васил Велев, председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ).

Туризмът, въздушният транспорт и търговията ще се възстановяват по-бавно от индустрията, смята Велев. Това е така по думите му заради два сериозни недостатъка – единият е доплащането от предприятието на 40% плюс осигуровките върху тях – още 19%, от приходи, които не съществуват. Така тези, които имат най-голяма нужда, не могат да я ползват, защото нямат тези 40%. Много предприятия не могат да поемат ангажимент за запазване на заетостта в тази неясна обстановка – това е вторият фактор.

Забавяне в изплащането има по линия на Оперативната програма за иновации и конкурентоспособност, където все още не са изплатени всички средства за микрофирмите - от 3 до 10 хиляди, а за средните предприятия все още има само класиране, поясни още Васил Велев и допълни, че при запазването на заетостта няма забавяне, има лош дизайн. Европейската комисия казва: повече от 30% ако е спадът, тогава компаниите могат да бъдат подкрепени за фиксираните им, за условно постоянните им разходи“, посочи Васил Велев, според когото това трябва да се промени.

На извънредно заседание на Националния съвет за тристранно сътрудничество днес бизнесът, синдикатите и представителите на правителството ще обсъждат продължаването на мярката 60 на 40.

Той изтъкна, че освен затворените бизнеси, има тежко пострадали, които не са затворени със заповед, но до тях мерките за подкрепа не стигат, защото мярката 60 на 40 е неприложима, а подкрепа на фиксираните разходи няма.

Според Велев, бизнесът се надява през 2021 г. да продължи възстановяването, започнало през третото тримесечие на тази година и спряло през четвъртото. Който е загубил 10% през 2020 г., ще възстанови 5% през 2021 и още 5% през 2022 година.

✓ Васил Велев: Мерките не достигат до тежко пострадали бизнеси

Надяваме се бизнесът през 2021 г. да продължи възстановяването, започнало през третото тримесечие на тази година и спряло през четвъртото. Който е загубил 10% през 2020 г., ще възстанови 5% през 2021 и още 5% през 2022 година. Тази прогноза направи пред БНР Васил Велев, председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ).

Туризмът, въздушният транспорт и търговията ще се възстановяват по-бавно от индустрията, смята Велев.

В предаването „Преди всички“ той изтъкна, че освен затворените бизнеси, има тежко пострадали, които не са затворени със заповед, но до тях мерките за подкрепа не стигат, защото мярката 60 на 40 е неприложима, а подкрепа на фиксираните разходи няма.

„Трябва да е не кодът на икономическата дейност показателят, а спадът на продажбите. Ако има голям спад, повече от 50% примерно, или 40%. Европейската комисия казва: повече от 30% ако е спадът, тогава компаниите могат да бъдат подкрепени за фиксираните им, за условно постоянните им разходи“, посочи Васил Велев, според когото това трябва да се промени.

Мярката така и не можа да надхвърли обхвата от 10% за разлика от други европейски страни, коментира Велев. Това е така по думите му заради два сериозни недостатъка – единият е доплащането от предприятието на 40% плюс осигуровките върху тях – още 19%, от приходи, които не съществуват. Така тези, които имат най-голяма нужда, не могат да я ползват, защото нямат тези 40%.

Много предприятия не могат да поемат ангажимент за запазване на заетостта в тази неясна обстановка – това е вторият фактор.

Забавяне в изплащането има по линия на Оперативната програма за иновации и конкурентоспособност, където все още не са изплатени всички средства за микрофирмите - от 3 до 10 хиляди, а за средните предприятия все още има само класирани, поясни още Васил Велев и допълни, че при запазването на заетостта няма забавяне, има лош дизайн.

✓ Васил Велев: Мерките не достигат до тежко пострадали бизнеси, които не са затворени

Мярката 60 на 40 така и не можа да надхвърли обхвата от 10%, коментира председателят на АИКБ

Надяваме се бизнесът през 2021 г. да продължи възстановяването, започнало през третото тримесечие на тази година и спряло през четвъртото. Който е загубил 10% през 2020 г., ще възстанови 5% през 2021 и още 5% през 2022 година. Тази прогноза направи пред БНР Васил Велев, председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ).

Туризмът, въздушният транспорт и търговията ще се възстановяват по-бавно от индустрията, смята Велев.

В предаването „Преди всички“ по БНР той изтъкна, че освен затворените бизнеси, има тежко пострадали, които не са затворени със заповед, но до тях мерките за подкрепа не стигат, защото мярката 60 на 40 е неприложима, а подкрепа на фиксираните разходи няма.

„Трябва да е не кодът на икономическата дейност показателят, а спадът на продажбите. Ако има голям спад, повече от 50% примерно, или 40%. Европейската комисия казва: повече от 30% ако е спадът, тогава компаниите могат да бъдат подкрепени за фиксираните им, за условно постоянните им разходи“, посочи Васил Велев, според когото това трябва да се промени.

На извънредно заседание на Националния съвет за тристранно сътрудничество днес бизнесът, синдикатите и представителите на правителството ще обсъждат продължаването на мярката 60 на 40.

Мярката така и не можа да надхвърли обхвата от 10% за разлика от други европейски страни, коментира Велев. Това е така по думите му заради два сериозни недостатъка – единият е доплащането от предприятието на 40% плюс осигуровките върху тях – още 19%, от приходи, които не съществуват. Така тези, които имат най-голяма нужда, не могат да я ползват, защото нямат тези 40%.

Много предприятия не могат да поемат ангажимент за запазване на заетостта в тази неясна обстановка – това е вторият фактор.

Забавяне в изплащането има по линия на Оперативната програма за иновации и конкурентоспособност, където все още не са изплатени всички средства за микрофирмите - от 3 до 10 хиляди, а за средните предприятия все още има само класирани, поясни още Васил Велев и допълни, че при запазването на заетостта няма забавяне, има лош дизайн.

✓ Велев: Добра мярка е разсрочването на кредитите

Пазарът на труда ще е основна тема на икономиката догодина

- Не трябва да се правят повече промени в данъчната система
- Кампанията "Заедно срещу кризата" е полезна както за бизнеса, така и за властта
- Бюджет 2021 е най-неправилният на века и хилядолетието, казва Васил Велев, председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България /АИКБ/ в специално интервю за вестник "СТАНДАРТ"

- *Господин Велев, АИКБ за седма поредна година връчи наградите "Икономика на светло" за 2019 г. Какво е постигнато и какви са препоръките Ви тази тенденция да продължи с по-бързи темпове?*

- Откакто от 2010 г. изчисляваме Композитния индекс "Икономика на светло" и активно работим за ограничаване на дела на сивия сектор, той се е свил от 36% на 21%, или с 15 процентни пункта. Това е добър резултат и се дължи на системните

усилия както на изпълнителната и законодателната власт, така и на организации като нашата. Медиите също имат немалък принос. Но делът на сивия сектор е над средния за ЕС и е все още неприемливо голям. Ето защо не може да сме равнодушни към популизма, насърчаващ сивия сектор. До това води например непропорционалното увеличаване на минималните пенсии и разкъсване на връзката между осигурителния принос и размера на пенсията. Или административното определяне на минималната работна заплата. Не сме равнодушни и към реверансите към гласоподавателите, практикуващи сиви практики, било то при нерегламентирани пътнически превози или при шофьорски курсове на сиво.

- *"Стандарт" и АИКБ си партнират в кампанията "Заедно срещу кризата". Как инициативата помогна на бизнеса?*

- Да, такива срещи по региони на бизнеса с представители на централната изпълнителна власт и на местната власт са полезни за всички участници. Служат за обмяна на информация и идеи. Решават се и конкретни проблеми. И властта, и бизнесът научават нещо ново и от полза за по-добри решения както в бизнеса, така и за управляващите - както на национално, така и на местно равнище.

- *Ситуацията във Великобритания от последните дни - неочакваното затваряне на страната заради новия щам на коронавируса и другите мерки в тази насока - ще засегне ли родния бизнес?*

- Да, всяко такова затваряне на голям търговски партньор засяга бизнеса. Допълнително ограничава продажбите при въздушния транспорт, при туризма, сезонните работи и т.н. Следва такива действия да се преценяват добре, като се държи сметка за всички последици и съответно се минимизират и компенсират щетите.

- *АИКБ активно участва в разработването на правителствените мерки за смекчаване на шока от коронакризата за бизнеса. Кой от тях са успешни според Вас и какво още трябва да се направи?*

- Добра мярка е разсрочването на кредитите. Останалите мерки закъснях и продължават да закъсняват, не са достатъчни като финансов ресурс и не са добре прицелени, което ги прави неефективни. У нас все още няма хоризонтална мярка за подкрепа на фиксираните разходи на предприятията с голям спад на продажбите. Стартиращата мярка за подкрепа с оборотен капитал на предприятията със затворени със заповед обекти е добра, организира се този път по-бързо и ще достигнат парите до предприятията по-бързо. Но тя изпуска много предприятия, които са и по-тежко пострадали от някои подлежащи на подпомагане, поради допустимост код на икономическа дейност и заповед на министър, а не спад на продажбите, каквито са насоките на Европейската комисия. Тя казва - при спад на продажбите с 30 и повече на сто, допустима държавна помощ е да се подкрепят некомпенсираните фиксирани разходи на предприятията (загубите) до 70 % за средни и за големи предприятия, а за микро и малките предприятия процентът на компенсиране на загубите може да стигне до 90. У нас големи предприятия не се компенсират изобщо, а редица тежко пострадали сектори като въздушен пътнически транспорт, продажба на книги и др. търговия на дребно, балнеология, спорт и здраве и др., остават извън обявената мярка поради друг код на икономическа дейност. АИКБ предложи да се заделят 150 млн. лв. от бюджета в рамките на 5-милиардния дефицит, който ще се формира през декември, за подкрепа на фиксираните (условно постоянните) разходи на компаниите със спад на продажбите над 40% през последното тримесечие на 2020 г. Мярката с най-голям обхват е за подкрепа на заетостта и доходите на работещите. Тя продължава обаче да е с неправилен дизайн и поради това - с недостатъчен обхват. У нас обхващат ако е около 10% от наетите, в други страни от ЕС е около 30%. За това АИКБ и КНСБ предложихме промяна в дизайна, включително законова промяна, с която да се въведат добрите европейски практики за подкрепа на заетостта и доходите на работещите хора и ликвидността на предприятията при криза. За сега няма резултат от тези наши усилия.

- *Наскоро АИКБ и Фондът на фондовете обсъдиха възможностите за финансиране на бизнеса чрез инструменти за дялово инвестиране. Тази възможност не е толкова популярна сред фирмите. Кой може да се възползва от нея?*

- Да така е у нас. Затова ще популяризираме тези възможности. Ще подготвим заедно и издадем наръчник за предприемачите. Перспективни и иновативни бизнес проекти и малки и средни предприятия могат да бъдат подкрепени от четирите вида фондове към фонда, практически на всеки етап от своето развитие. Разбира се, дяловото участие в капитала не заменя и не изключва, а допълва другите видове финансиране - чрез кредити, грантове, а защо не и чрез борсата.

- *Сред правителствените мерки за преодоляване на коронакризата бе и намаляването на 9% на ДДС за някои от най-засегнатите сектори. Дава ли тази мярка резултат? Тъй като тя е временна, ще препоръчате ли на управляващите да остане като постоянна?*

- Всичко ще зависи от реалния резултат. Ще е необходим грамотен анализ на числата за постигане на съпоставимост при няколко променени параметри. За да се отчете дали и до колко е изсветлял този бизнес като резултат от намаления данък.

- *Според Вас трябва ли да се помисли за диференцирана ставка и за други сектори? За това отдавна настояват например от хранителната индустрия.*

- Не, според нас не трябва да се правят повече промени в данъчната система. Направеното намаление на ставката е с цел оставяне на повече ликвидност в пострадалите сектори, а не намаляване на цените. Най-бързата подкрепа за пострадалия бизнес е не като му се дава нещо, а като му се взема по-малко. Затова АИКБ поднови и предложението да се върнат болничните за изплащане от НОИ от втория ден, а не от четвъртия, както е сега. Като хоризонтална антикризисна мярка, оставяща повече ресурс в предприятията.

- *Бюджет 2021 бе приет от парламента. Каква е Вашата оценка за него?*

- Нито една работодателска организация не подкрепи Бюджет 2021. За нас това е най-неправилният бюджет на века и хилядолетието. Той увеличава разходите за незасегнати от кризата и нереформирани сектори като държавна администрация и сектор сигурност, при това за сметка на дефицит и държавен дълг. Увеличава разходите за въоръжаване без да е наложително точно сега по време на криза това да се прави. А намалява инвестициите и не

подкрепя дори и близо до необходимото пострадалите от кризата реален сектор и пазар на труда. Бюджетът е про-, а не антикризисен.

- Какви са прогнозите Ви за възстановяване на икономиката? Какво ни чака през следващата година?

- Който е загубил 20% от оборота през 2020 г., ще възстанови 10% през 2021-ва и още десет през 2022-ра. 2023-та ще е по-добра от 2019-та. Това - средно. За авиацията, туризма и някои услуги възстановяването може да отнеме и повече време, а за индустрията - по-малко.

- Кои ще са основните теми на бизнеса през 2021 г. - мерки за подпомагане, възстановяване на веригите за доставки, износ, инвестиции, пазар на труда или нещо друго?

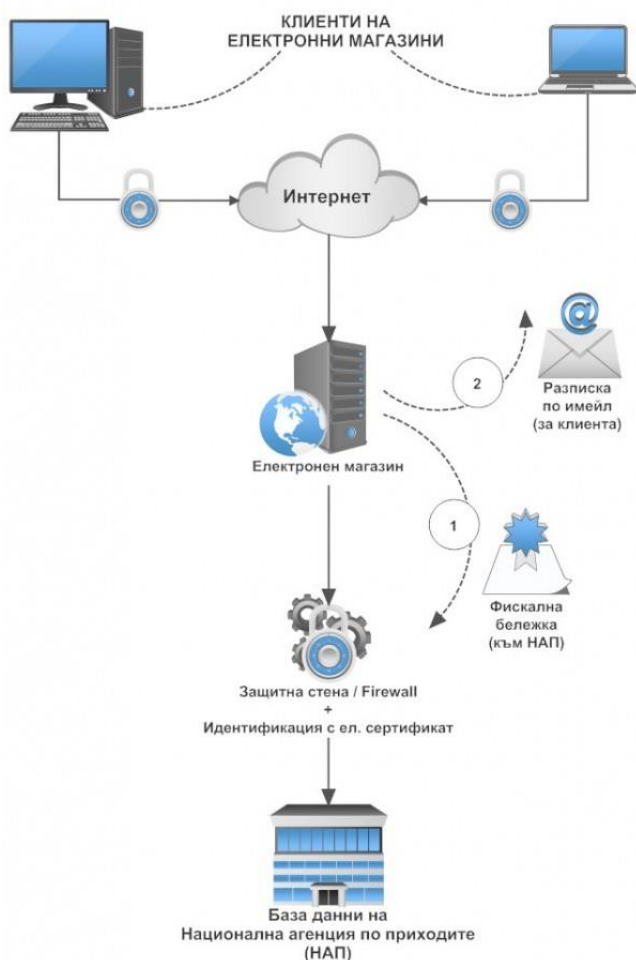
- Основните теми през 2021 г. ще са мерки за оцеляване за едни, насърчаване на инвестициите за други и човешки ресурси/пазар на труда - за всички.

АИКБ

✓ АИКБ НАСТОЯВА ЗА ПРЕДВИДИМА И СЪОБРАЗЕНА СЪС СВЕТОВНИТЕ ТЕНДЕНЦИИ СРЕДА ЗА ЕЛЕКТРОННА ТЪРГОВИЯ

Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ) иска предвидима и съобразена със световните тенденции среда за електронна търговия. Единствено така българските компании ще бъдат конкурентни. Това стана ясно по време на проведената от НАП кръгла маса на тема „Електронната търговия в България – перспективи и възможности. Фискални и потребителски аспекти“.

ОНЛАЙН СОФТУЕРНА ФИСКАЛИЗАЦИЯ

„За нас е важно да се даде възможност за онлайн, софтуерна фискализация чрез директно обръщение на търговския софтуер към сървъри на НАП или на доверени независими посредници. Тази алтернативна форма на фискализация трябва да се дефинира така, че да е достъпна за всички фирми, извършващи електронна търговия, включително и тези, които извършват и производствена дейност или физическа търговия“, заяви Паско Пасков, експерт в АИКБ, член на работната група по софтуерна фискализация към НАП и управител на „Степ-Софт Алианс“ ЕООД. „Електронната търговия става основен търговски канал за все по-голяма част от фирмите, и всякакви регулации за нея трябва да поставят българския бизнес в конкурентно предимство, а не в неизгодна позиция.“

Според АИКБ все по-голям дял от търговския оборот на бизнеса преминава през електронна търговия и е необходимо НАП да работи за подобряване на средата, като даде възможност на българския бизнес да бъде конкурентен. Решението е изградено на предвидима и съобразена с последните тенденции в търговията среда, която дава възможност да използване на електронни пари, криптовалuti и други платежни средства, които постепенно изместват парите в брой.

По думите на Паско Пасков всичко това трябва да се случи в режим на прозрачност и диалог, за да се избегнат лошите практики и изгубено време в последните две години, които се случиха с промените в Наредба Н-18. Ако страната ни не успее да създаде добра среда от АИКБ очакват част от търговския оборот на фирмите да премине към ползване на чуждестранни платформи като Amazon и Alibaba. Това от своя страна ще доведе до изключително големи трудности при проследяване на оборотите и съответно много ниски нива на данъчна събираемост.

По време на кръглата маса НАП взе решение за продължаване на работата на работната група за софтуерна фискализация. Изпълнителният директор на приходната агенция даде мандат за съставяне на групата и стартиране на работа по дефиниране на режим за фискализация за онлайн търговията. Групата трябва да даде предложение до края на януари 2021 г. за насоки за промените, така че да се облекчи работата на онлайн търговците, без да се увеличава риска за фиска.

Софтуерната фискализация представлява обмен на електронни фискални документи по сигурен канал към Националната агенция по приходите (вж. [диаграма](#)) и гарантира, че клиентът ще получи разписка по имейл (2) за своята покупка, едва след като НАП са получили и удостоверили нейната фискализация (1).

Сред темите, които бяха обсъдени на проведеното онлайн събитие, бяха още тенденциите и проблемите, които НАП срещат при събираемостта в търговията по електронен път.

✓ АИКБ: Искане предвидима и съобразена със световните тенденции среда за електронна търговия

Единствено така българските компании ще бъдат конкурентни, посочват от асоциацията

Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ) иска предвидима и съобразена със световните тенденции среда за електронна търговия. Единствено така българските компании ще бъдат конкурентни. Това стана ясно по време на проведената от НАП кръгла маса на тема „Електронната търговия в България – перспективи и възможности. Фискални и потребителски аспекти“.

„За нас е важно да се даде възможност за онлайн, софтуерна фискализация чрез директно обръщение на търговския софтуер към сървъри на НАП или на доверени независими посредници. Тази алтернативна форма на фискализация трябва да се дефинира така, че да е достъпна за всички фирми, извършващи електронна търговия, включително и тези, които извършват и производствена дейност или физическа търговия“, заяви Паско Пасков, експерт в АИКБ, член на работната група по софтуерна фискализация към НАП и управител на „Степ-Софт Алианс“ ЕООД.

„Електронната търговия става основен търговски канал за все по-голяма част от фирмите, и всякакви регулации за нея трябва да поставят българския бизнес в конкурентно предимство, а не в неизгодна позиция“, смята още Пасков.

Според АИКБ все по-голям дял от търговския оборот на бизнеса преминава през електронна търговия и е необходимо НАП да работи за подобряване на средата, като се даде възможност на българския бизнес да бъде конкурентен. Решението смятат, че се състои в изграждане на предвидима и съобразена с последните тенденции в търговията среда, която дава възможност за използване на електронни пари, криптовалюти и други платежни средства, които постепенно изместват парите в брой.

По думите на Паско Пасков всичко това трябва да се случи в режим на прозрачност и диалог, за да се избегнат „лошите практики и изгубено време в последните две години, които се случиха с промените в Наредба Н-18“. Ако страната ни не успее да създаде добра среда от АИКБ очакват част от търговския оборот на фирмите да премине към ползване на чуждестранни платформи като Amazon и Alibaba. Това от своя страна ще доведе до изключително големи трудности при проследяване на оборотите и съответно много ниски нива на данъчна събираемост.

По време на кръглата маса НАП взе решение за продължаване на работата на работната група за софтуерна фискализация. Изпълнителният директор на приходната агенция даде мандат за съставяне на групата и стартиране на работа по дефиниране на режим за фискализация за онлайн търговията. Групата трябва да даде предложение до края на януари 2021 г. за насоки за промените, така че да се облекчи работата на онлайн търговците, без да се увеличава риска за фиска.

Софтуерната фискализация представлява обмен на електронни фискални документи по сигурен канал към Националната агенция по приходите и гарантира, че клиентът ще получи разписка по имейл за своята покупка, едва след като НАП са получили и удостоверили нейната фискализация.

Сред темите, които бяха обсъдени на проведеното онлайн събитие, бяха още тенденциите и проблемите, които НАП срещат при събираемостта в търговията по електронен път.

[В. Банкеръ](#)

✓ Ще се повтори ли фиаското с наредбата за касовите апарати?

Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ) иска предвидима и съобразена със световните тенденции среда за електронна търговия. Единствено така българските компании ще бъдат конкурентни, заявяват от организацията.

Позицията на експертите от АИКБ идва в контекста на съобщението на НАП, че до края на януари 2021 г. ще бъде предложен изцяло нов модел на фискална отчетност в електронната търговия. Работна група с участието на бизнеса и данъчни експерти ще предложи форма на т.нар. софтуерна фискализация за електронната търговия.

Под софтуерна фискализация експертите разбират софтуерите на електронните магазини директно да могат да изпращат фискален бон до НАП, без да са нужни касови апарати.

„За нас е важно да се даде възможност за онлайн, софтуерна фискализация чрез директно обръщение на търговския софтуер към сървъри на НАП или на доверени независими посредници. Тази алтернативна форма на фискализация трябва да се дефинира така, че да е достъпна за всички фирми, извършващи електронна търговия, включително и тези, които извършват и производствена дейност или физическа търговия“, заявява Паско Пасков, експерт в АИКБ и член на работната група по софтуерна фискализация към НАП.

По думите му електронната търговия става основен търговски канал за все по-голяма част от фирмите и всякакви регулации за нея трябва да поставят българския бизнес в конкурентно предимство, а не в неизгодна позиция.

Според АИКБ все по-голям дял от търговския оборот на бизнеса преминава през електронна търговия и е необходимо НАП да работи за подобряване на средата, като даде възможност на българския бизнес да бъде конкурентен. Решението е изграждане на предвидима и съобразена с последните тенденции в търговията среда, която дава възможност за използване на електронни пари, криптовалюти и други платежни средства, които постепенно изместват парите в брой.

Пасков акцентира, че всичко това трябва да се случи в режим на прозрачност и диалог, за да се избегнат лошите практики и изгубено време в последните две години, които се случиха с промените в Наредба Н-18.

Ако страната ни не успее да създаде добра среда от АИКБ очакват част от търговския оборот на фирмите да премине към ползване на чуждестранни платформи като Amazon и Alibaba. Това от своя страна ще доведе до изключително големи трудности при проследяване на оборотите и съответно много ниски нива на данъчна събираемост.

✓ АИКБ: Искане предвидима и съобразена със световните тенденции среда за електронна търговия

Единствено така българските компании ще бъдат конкурентни, посочват от асоциацията

Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ) иска предвидима и съобразена със световните тенденции среда за електронна търговия. Единствено така българските компании ще бъдат конкурентни. Това стана ясно по време на проведената от НАП кръгла маса на тема „Електронната търговия в България – перспективи и възможности. Фискални и потребителски аспекти“.

„За нас е важно да се даде възможност за онлайн, софтуерна фискализация чрез директно обръщение на търговския софтуер към сървъри на НАП или на доверени независими посредници. Тази алтернативна форма на фискализация трябва да се дефинира така, че да е достъпна за всички фирми, извършващи електронна търговия, включително и тези, които извършват и производствена дейност или физическа търговия“, заяви Паско Пасков, експерт в АИКБ, член на работната група по софтуерна фискализация към НАП и управител на „Степ-Софт Алианс“ ЕООД.

„Електронната търговия става основен търговски канал за все по-голяма част от фирмите, и всякакви регулации за нея трябва да поставят българския бизнес в конкурентно предимство, а не в неизгодна позиция“, смята още Пасков.

Според АИКБ все по-голям дял от търговския оборот на бизнеса преминава през електронна търговия и е необходимо НАП да работи за подобряване на средата, като се даде възможност на българския бизнес да бъде конкурентен. Решението смятат, че се състои в изграждане на предвидима и съобразена с последните тенденции в търговията среда, която дава възможност за използване на електронни пари, криптовалута и други платежни средства, които постепенно изместват парите в брой.

По думите на Паско Пасков всичко това трябва да се случи в режим на прозрачност и диалог, за да се избегнат „лошите практики и изгубено време в последните две години, които се случиха с промените в Наредба Н-18“. Ако страната ни не успее да създаде добра среда от АИКБ очакват част от търговския оборот на фирмите да премине към ползване на чуждестранни платформи като Amazon и Alibaba. Това от своя страна ще доведе до изключително големи трудности при проследяване на оборотите и съответно много ниски нива на данъчна събираемост.

По време на кръглата маса НАП взе решение за продължаване на работата на работната група за софтуерна фискализация. Изпълнителният директор на приходната агенция даде мандат за съставяне на групата и стартиране на работа по дефиниране на режим за фискализация за онлайн търговията. Групата трябва да даде предложение до края на януари 2021 г. за насоки за промените, така че да се облекчи работата на онлайн търговците, без да се увеличава риска за фиска.

Софтуерната фискализация представлява обмен на електронни фискални документи по сигурен канал към Националната агенция по приходите и гарантира, че клиентът ще получи разписка по имейл за своята покупка, едва след като НАП са получили и удостоверили нейната фискализация.

Сред темите, които бяха обсъдени на проведеното онлайн събитие, бяха още тенденциите и проблемите, които НАП срещат при събираемостта в търговията по електронен път.

[Евроком](#)

✓ Васил Велев, АИКБ: "В клещите" на пандемията

Васил Велев от Асоциацията на индустриалния капитал: Превърна ли се пандемията в чума за бизнеса, въпреки фанфарите на правителството?

Интервюто на Сашо Диков с председателя на Асоциацията гледайте [ТУК](#).

[В. Сега](#)

✓ Бизнесът иска бюджетът да плаща на фирми, затворени принудително

АИКБ и КНСБ настояват да бъдат приети ясни правила за работата от вкъщи

КНСБ и Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) настояват за промени в Кодекса на труда, с които да се въведе понятието "принудителен престой за работодателя". То включва случаите, в които предприятията спират дейността си поради заповед на държавен орган, каквито са сегашните ограничителни мерки за редица бизнеси, въведени със заповед на здравния министър заради COVID-пандемията.

Синдикатът и работодателската организация предлагат в тези случаи, държавата да уреди компенсация за работещите в размер на 75% от осигурителния им доход. Когато брутно трудово възнаграждение на работника надхвърля максималния осигурителен доход за страната, тогава компенсацията трябва да е 75% от максималния осигурителен доход.

С тези нови разпоредби при принудителен престой във фирмите, наложен от държавен орган, няма да се налага държавата да търси компенсации от европейски програми и да минава през сложни процедури, а парите ще идват от бюджета.

КНСБ и АИКБ предлагат още в Кодекса на труда да се разпишат правила и за дистанционната работа.

"Нашият закон, дори и да е транспонира европейското рамково споразумение за работа от разстояние, трябва да бъде актуализиран и в него да се запишат по-актуални права и задължения - както за работниците, така и за работодателите", обясни пред БНР националният секретар на КНСБ Величка Микова.

Какво се случва когато работникът или служителят не изпълняват задълженията си, как отчита работното си време, до каква степен работникът и служителят трябва да са на разположение на работодателя, когато извършват работата от разстояние", заяви Микова.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНР

✓ Националният съвет за тристранно сътрудничество заседава извънредно

Националният съвет за тристранно сътрудничество ще заседава извънредно онлайн днес. Социалните партньори ще обсъдят продължаване на мярката 60 на 40 за запазване на заетостта.

Предвижда се удължаване на срока за изплащане на средствата - до 31 март догодина. В дневния ред на заседанието е и обсъждане на промяна в размера на компенсациите от 24 лева на ден, които се изплащат по мярката „Запази ме“ за работещите в неплатен отпуск.

С промяната на постановлението за продължаването на мярката 60 на 40 се разширява и кръгът на работещите, за които работодателите ще могат да кандидатстват за изплащане на средства за запазване на заетостта. Те ще са тези, които от 13 март до 31 декември 2020 г. са работили на непълно работно време, ползвали са отпуск или работата им е била преустановена на основание обявено извънредно положение или извънредна епидемична обстановка.

Подкрепата от държавата ще е в размер на 60 на сто от осигурителния доход и 60 на сто от дължимите от работодателя осигурителни вноски за октомври 2020.

До 15 януари 2021 г. работодателите ще могат да подават заявления за изплащане на средствата за периода от 1 октомври до 31 декември 2020.

Правителството предлага и удължаване на срока за изплащане на финансова подкрепа на работещите в неплатен отпуск до 31 март 2021 г. по мярката „Запази ме“. Съгласно измененията от 1 януари догодина хората, наети на трудов договор на 8-часов работен ден, ще имат право да получат финансова подкрепа в размер на 75% от осигурителния им доход за октомври 2020.

Случаите на непълно работно време компенсацията ще се определя пропорционално на уговореното време в трудовия договор, действащ през периода на неплатен отпуск, за който се изплащат компенсация.

✓ Сметната палата с три одита по Covid мерките през 2021-ва

Сметната палата ще извърши три одита, свързани с мерките за овладяване на пандемията от Covid-19, догодина, съобщиха от ведомството.

Те ще са в сферата на здравеопазването, подкрепата за бизнеса и по React-EU, уточняват от одитната институция.

Сметната палата е предвидили общо 342 одита през следващата година, като проверки ще бъдат направени в „Топлофикация – София“ и Българската народна банка.

✓ Ще намери ли България мястото си в новата икономическа реалност

Ковид кризата затрудни, но не спря глобалната верига на доставките, отчитат както малки, така и големи бизнеси. Дали България може да намери мястото си в новата реалност?

Якуб Розман от Израелската аерокосмическа корпорация отговаря за производствената линия на елементи за изстребителите F-15, F-16 и F-35. В цеховете на компанията край летището на Тел Авив той показва как се изпълняват поръчките за американската компания „Локхийд Мартин“. В тези цехове ще бъдат произведени и крилата на осемте български изстребител, които страната ни закупи за близо 2 милиарда и 200 милиона лева. България очаква първите самолети след 3-4 години, но коронакризата породила притеснения, че това може и да не се случи в указания срок.

Якуб Розман не се притеснява, че пандемията може да забави доставките на материали или производството на продукти. Дори и в пандемичната обстановка близо хилядата души при Розман са работили, споделя той опита си от пролетта на 2020 г.

„По време на пандемията ние не спряхме да работим. Разбира се, имаше ограничения, наложени от правителството и ръководството на компанията, с които се налагаше да се съобразяваме. Но това беше заради здравето на работниците - един болен можеше да спре производствената линия. По време на пандемията най-голямото ни притеснение беше, че в един момент нямаше полети. Частите за нашата продукция се произвеждаха, но нямаше самолети, които да ги докарат или да ги изпратим в САЩ. Това вече е преодоляно. Производството за отбранителния сектор не беше засегнато. Производството за гражданския сектор беше засегнато. Но в края на 2020 година, като си направим сметка, нямаме пропуснати доставки към нашите клиенти. Успяхме да върнем производството на нивата отпреди Covid кризата. Успяхме да спазваме условията на нашите клиенти. Сега дори увеличаваме производството си.“

В момента не виждаме глобални проблеми на веригите за доставки, уточнява и Лъчезар Динев, председател на Българо-китайската търговско промишлена палата. „Фабриката на света“ – Китай работи, китайските митници и индексът за пристанището в Шанхай го показват.

„В момента товарите стигнаха до близо 5000 долара за 20-футов контейнер, което означава, че товарите, които излизат от това пристанище, са толкова много, че те не могат да ги обработват и затова цените скачат неимоверно“, пояснява той. Прекъсване имало през март, веднага след Китайската нова година, но това не е породило огромни проблеми в производството, твърди още Динев.

„Имаше един друг много голям ефект. Тъй като Covid е свързан с потреблението, потреблението намалва изключително много, Китай не беше брънка, която да спира доставките. В момента има проблеми с пласирането на автомобили, а не с части и доставка за автомобилния клъстер.“

В България пандемията ще повлияе положително на автомобилната индустрия, прогнозира Любомир Станиславов, изпълнителен директор на аутомотив клъстера в България. Той говори за „определени процеси“, които могат да се случат заради търсенето на по-сигурни доставки.

„Като цяло ИТ индустрията и аутомотив индустрията в момента изживяват истински бум. Нашите компании работят предимно за европейската автомобилна индустрия, която е най-голямата света. Големите компании в момента се справят изключително успешно с кризата. Те освобождаваха хора пролетта, тъй като имаше притеснения, не беше ясно какво представлява тази криза. В момента назначават хора и вече са назначили доста повече хора“, изтъква Станиславов. Според него това дава шанс на България, която може да стане част от решението за по-бързи доставки по веригата. В началото на септември министърът на икономиката Лъчезар Борисов посочи пред посланици от други държави плюсовете на т.нар. ниършоринг – процес на скъсяване на веригата на доставки и производство на продуктите по-близо до крайния клиент. България в момента разчита на това, за да привлече инвестиции и да намали ефекта от последващи проблеми по верига на снабдяване, декларира и сега министър Борисов.

„В момента такива проблеми нямаме. Българската икономика има своя потенциал да отговори не само с наличните компании, които са на пазара – български компании поддоставчици, а може да отговори на този процес и чрез нови инвестиции.“

Лъчезар Динев смята, че дори България да не е Китай, страната ни може да почерпи пример как да се справи с последиците от затворените бизнеси и предприятия.

„Те имаха и опит с предишни проблеми като птичи и свински грип и т.н. Те се научиха как да го управляват, докато ние май го пропуснахме този момент. Не вярвам в универсалните рецепти и това, че някой се е справил по някакъв начин, ние сякаш трябва да подражаваме на него или трябва да правим точно същото, но не ни пречи въобще да се получим от начина, по който те го направиха. Те подпомогнаха предприятията си, отначало не съвсем с парични средства, а с безплатни материали, с поддръжка на работниците, имаше и субсидии за експорт. През октомври-ноември направиха ръст от близо 10% в сравнение с миналата година.“

„Един от вариантите, който много от производителите в момента се опитват да направят, но не е толкова лесно, е да диверсифицират производството. В момента дори и китайците се опитват да диверсифицират това да не бъде само в Китай. Въпросът е дали ние ще се закачам по някакъв начин. Част от производство може да бъде в България. Говоря за високи технологии“, коментира председателят на Българо-китайската търговско промишлена палата Лъчезар Динев. Той припомня, че благодарение на тези политики, Китай вече е надминал нивата на производство отпреди кризата. И до края на годината се очаква ръст на БВП „може би от 2.9% на фона на това, че всички останали страни ще имат отрицателен ръст на БВП“.

✓ АПИ: Над 16,5 млн. лв. са приходите от такси за специално ползване на пътищата

Приходите от такси за специално ползване на пътищата към края на ноември са 16 579 797 лв., което е с 1 448 315 лв. или с 9,6% повече спрямо същия период на миналата година, съобщават в понеделник от Агенция "Пътна инфраструктура" (АПИ).

Събраните такси постъпват по сметка в републиканския бюджет.

12 263 292 лв. от таксите са от разрешителни за превоз на извънгабаритни и/или тежки пътни превозни средства, като тези приходи бележат ръст от 17% или с 1 775 455 лв. повече в сравнение с края на ноември 2019 г.

В рамките на първите 11 месеца от началото на годината постъпленията са достигнали 10 487 837 лв., докато издадените разрешителни за превоз са 5 553 броя или с 276 броя повече.

Таксите се заплащат в пунктовете на АПИ в София, в областните пътни управления, както и на граничните контролно-пропускателни пунктове.

Събраните такси от експлоатацията на крайпътни обслужващи обекти, каквито са бензиностанциите и различните видове търговски обекти по републиканските пътища, са за 1 766 296 лв., а от експлоатацията на рекламни съоръжения - за 2 550 209 лв. При тези такси се отчита лек спад, като таксите от експлоатацията на крайпътните обслужващи обекти се понижават с близо 2,4%, а при рекламните съоръжения с 11 на сто.

Investor.bg

✓ Старите нови надежди за изграждането на ядрени мощности в България

Отново търсим идеи за реализацията на нов блок в АЕЦ "Козлодуй", а коронавируса реално замрази работата по АЕЦ "Белене"

2020 година беше различна. Тя донесе промени в много аспекти на личния и обществения живот и разтърси икономиките. Сега, когато годината е почти история, Investor.bg събра най-значимите събития и тенденции от политическия и икономически живот в България и по света през последните 12 месеца в специалната секция "Икономиката през 2020 г."

Отиващата си 2020 година безспорно ще бъде запомнена с едно - коронавирус, блокади и липсваща нормална среда за бизнес и личен живот. И както често се случва в енергетиката, когато не знаем накъде да поемем, изваждаме забравени стари идеи и продължаваме напред. Безспорно енергетиката на страната се намира на кръстопът с планираната енергийна трансформация за ЕС и закриването на въглищните мощности в общността.

Процесът е необратим в целия ЕС, коментираха за Investor.bg от енергийното министерство. Засега конкретните стъпки още не са договорени - това ще стане най-рано към края на 2021 година с окончателното приемане на климатичния закон, но посоката е ясна.

Страните в ЕС ще трябва да развият нисковъглеродна енергетика - на този етап това са възобновяемите енергийни източници, но и ядрените мощности също са с нисък въглероден отпечатък. От Брюксел са категорични - страните в общността сами определят какви да бъдат енергийните мощности, стига да отговаря на заложените екологични цели.

Делът на ядрената енергия в енергийния микс на България е около 37%, осигуряван от двата работещи блока на АЕЦ "Козлодуй". В проекта за нова енергийна стратегия, разработен от Министерството на енергетиката, до 2050 година е предвидена нова 2000 мегаватна ядрена мощност. Това са двата блока на АЕЦ "Белене", но само няколко месеца по-късно отново се появи идеята за строеж на нов блок в АЕЦ "Козлодуй" с нови, модерни американски технологии, които да работят през следващите 60 години.

Този сценарий вече беше на дневен ред през 2013 година, когато тогавашният енергиен министър Драгомир Стойнев пътува до САЩ, за да подпише споразумение с Westinghouse за изграждане на реактор по технологията AP 1000 в Козлодуй.

Тогава реакторът беше анонсиран като ... последната и най-модерна технология в света, която ще работи в следващите 60 години. Едно от последните решения на отиващото си правителство на Пламен Орешарски тогава беше сключване на споразумение с американския производител с уговорката, че то трябва да бъде потвърдено от следващото правителство на страната.

Това така и не се случи, макар че работата по нова мощност в АЕЦ "Козлодуй" не е спирала и в първите месеци на тази година Агенцията за ядрено регулиране (АЯР) одобри площадката, която има и положителна Оценка за въздействие върху околната среда (ОВОС).

През 2013 година AP 1000 все още нямаше лиценз за работа в Европа, а по света бяха в процес на изграждане само няколко реактора от това поколение - в САЩ и Китай.

Седем години по-късно ситуацията не е много по-различна, защото междувременно Westinghouse изпадна в несъстоятелност след загуби от 9 млрд. долара и прекрати някои свои проекти, включително и във Великобритания.

Компанията вече има лиценз за дейност в Европа, издаден от британската Комисията за ядрено регулиране през пролетта на 2017 година, но все още никъде на Стария континент не се строи реактор от този тип.

По отношение на финансовата страна на VII блок на АЕЦ "Козлодуй" през пролетта на 2015 година от Westinghouse показаха проекта, според който базовата цена на електроенергията, произведена от реактора, би била 75 долара за мегаватчас. Разходите за изграждането на блока бяха 5,3 млрд. долара.

Какви ще бъдат изчисленията днес ще видим в първите месеци на 2021 година, когато ще приключи работата на работната група, създадена, за да води преговори с американски разработчици на ядрени технологии.

Сложна е ситуацията и с малките модулни реактори, сочени като вариант за българската енергетика от премиера Бойко Борисов. Тези разработки са сочени като бъдещето на ядрената енергетика, но все още има и някои слабости, включително и финансовата - ще могат ли да бъдат конкурентни на падащите цени на електроенергията от възобновяеми източници.

Русия има напредък в тази област и през май 2020 година въведе в експлоатация първата плаваща АЕЦ в света - "Академик Ломоносов", с мощност от 70 мегавата.

Пет обвързващи оферти за АЕЦ "Белене"

Пандемията от коронавируса замрази търсенето на стратегически инвеститор в разработвания повече от 40 години проект за втора ядрена централа у нас. Процедурата е на такъв етап, при който потенциалните инвеститори трябва да се запознаят с проекта физически в информационната зала в Националната електрическа компания (НЕК).

Информацията по своя характер е конфиденциална, съдържа съответно и въпроси, които касаят авторски права, така че е невъзможно да бъде предоставен достъп онлайн, обясни през декември 2020 година енергийният министър Теменужка Петкова пред депутатите.

Заради ограничените пътувания между държавите физическият достъп до документацията е невъзможен и АЕЦ "Белене" ще трябва да почака още малко.

Междувременно и пет компании, кандидати за стратегически инвеститор за АЕЦ „Белене“, потвърдиха, че ще участват и ще подадат обвързващи оферти за централата.

В кратката листа на Министерството са Китайската национална ядрена корпорация (CNNC), "Атоменергопром", част от "Росатом", Корейската хидро-ядрена корпорация, френската Framatome и американската General Electric.

Три от тях обединиха усилията си за проекта.

На този етап няма яснота колко ще струва самата централа и каква ще е цената на произведената енергия. Но остават първите заявки, че по проекта няма да бъдат издавани държавни гаранции, нито ще бъдат сключени дългосрочни договори за изкупуване на енергия.

За много участници на пазара подобен проект трудно може да бъде осъществен без участието на държавата. "Такъв прецедент, честно казано, не познавам", е коментарът на първия зам.-директор по развитие и международна дейност в "Росатом" Кирил Комаров по казуса.

Руската корпорация очаква от българското правителство механизъм за възвръщане на инвестициите, а според Комаров в момента няма разработен дори механизъм, по който бъдещата централа да продава електроенергията на свободния пазар.

Ядрените централи се завръщат в Европа?

На фона на заявките на Брюксел за отказ от въглищата в държави се заговори за ренесанс на ядрената енергия. Сред най-засегнатите от решението на въглеродна неутралност е Полша, която почти изцяло разчита на въглищата си за производството на електроенергия.

Варшава обяви намеренията си да построи между 6 и 9 гигавата ядрени мощности, макар и още да не е много наясно каква технология ще избере и как ще ги финансира.

Чехия се готви да разшири АЕЦ "Дуковани" с още един блок, като технологията ще бъде избрана през 2022 година, а строителството трябва да започне до 2029 година.

През лятото на 2019 година започна строителството на АЕЦ "Пакш 2" в Унгария. Плановете са през 2021 година да започне фактическото изграждане на новите блокове в централата, след като беше получено разрешение за включване на централата в енергийната мрежа на страната.

Ядрени централи се планират още и във Финландия (АЕЦ "Ханхикиви 1" с руска технология), както и във Великобритания, където властите разработват три проекта - Hinkley Point C, Sizewell C и Bradwell B.

В съседните ни държави също имат планове за развитие на ядрени мощности. В началото на октомври Румъния подписа меморандум със САЩ за строителството на два нови реактора в АЕЦ "Черна гора", след като в продължение на шест години водеше преговори с китайската CGN по проекта.

В момента АЕЦ "Черна гора" работи с два 706-мегаватови реактора по канадска технология.

Напредва работата и по турската АЕЦ "Аккую", за която "Росатом" вече достави корпуса на първия блок на централата. Анкара има планове и за още две ядрени централи, като засега не са определили технологиите, по които ще бъдат изградени.

На този етап процесът е още мъгляв, но шансовете за възраждане на ядрената енергетиката изглеждат доста добри. Проучване на Масачузетския технически университет дава още надежда за ренесанса ѝ. Според него ядрените мощности са също толкова гъвкави, колкото са въглищата и природният газ.

И това е много логично - работещите днес централи са проектирани и конструирани във време, когато се е вярвало, че атомът ще осигурява цялата нужна енергия. Това така и не се случва, освен във Франция, където 70% от енергията идва от ядрените централи, и капацитетът им реално не се използва напълно, пишат експертите.

В последните години решенията в енергетиката са все повече политически обосновани, но това не може да отмени техническите параметри. Зелените мрежи са трудни за управление и имат нужда от гъвкави базови мощности, които да покриват "дупките". Сега системата разчита основно на газ и въглища, но в следващите години тези инсталации ще останат в историята.

✓ Бойко Борисов: Противоепидемичните мерки бяха много навременни

Разговарях с Мангъргов за ваксините - и той ще се ваксинира, каза още премиерът

Противоепидемичните мерки бяха много навременни, точни, максимално щадящи свободата, правата на хората и движението им. Заболеваемостта и натискът върху интензивните отделения спаднаха, а оздравелите вече са в пъти повече от новозаразените. Това заяви министър-председателят Бойко Борисов при посещението си в центъра за разпределение на пациентите с COVID-19 в столичната университетска болница „Света Анна“, цитиран от правителствената инфомрационна служба.

Борисов акцентира, че в битката с новия вирус България вече разполага и с ваксини срещу него. Министър-председателят бе категоричен, че след получаването на пълна и подробна информация за ваксините, българските граждани ще се убедят, че именно това е пътят за справяне с пандемията и връщане към нормалния начин на живот.

„Затова все повече ще обяснявате на хората за ваксините“, обърна се премиерът към министъра на здравеопазването Костадин Ангелов, който също бе в столичната болница „Св. Анна“.

Министър-председателят добави, че у нас ще пристигнат още и различни ваксини, за да могат личните лекари да направят най-добрия избор за предпазването на своите пациенти. „А дотогава първите 70 000-80 000 ваксини, които дойдат, ще бъдат поставени на хората на първа линия и всички останали“, посочи Борисов.

В рамките на посещението на министър-председателя директорът на „Света Анна“ д-р Славчо Близнаков посочи, че е имало период, в който всички легла за COVID-19 пациенти в болницата са били заети от болели. Годишно през лечебното заведение минават над 30 000 пациенти, тъй като болницата е най-високо технологична. Премиерът Борисов изтъкна, че правителството ще отпусне средства за нов скенер за „Св. Анна“, тъй като наличната апаратура е остаряла. Необходимите 1,4 милиона лева ще бъдат осигурени през бюджета на Министерството на здравеопазването.

Здравният министър Костадин Ангелов докладва на премиера, че във вчерашния ден, когато бе даден старт на ваксинационната кампания у нас, имунизирани срещу COVID-19 са 699 души в центровете в София, Пловдив, Бургас и София-област. Няма данни при ваксинираните да са се появили нежелани реакции.

„Бъдете спокойни, обяснявайте повече и ще постигнем висок процент на ваксиниране на населението, с който ще се справим с коронавируса“, подчерта министър-председателят.

„Ваксината ще стане като санирането - в началото минаваха като емисари да плашат хората с измишльотини, сега като видяха колко е хубаво, кметовете само това питат - кога ще продължи санирането“, коментира още Борисов, цитиран от БНТ.

Премиерът съобщи, че е разговарял и с критика на повечето мерки на държавата в кризата - Атанас Мангърот от Инфекциозна болница. Той също е заявил, че ще се ваксинира. И него го ваксинирайте публично, защото ми каза, че е 100% за ваксините, допълни Борисов.

✓ **Марияна Николова: Бизнесът е дисциплиниран**

Това е предпоставка за добър сезон, твърди вицепремиерът и министър на туризма

Празниците показаха, че бизнесът е дисциплиниран, нямаме данни за нарушения и в трите зимни курорта. Това заяви вицепремиерът и министър на туризма Марияна Николова по време на проверката ѝ в места за настаняване и скизоната в зимния курорт Боровец, съобщиха от пресцентъра на министерството.

Контролът от страна на министерството и от всички останали органи е безкомпромисен, смята Николова. Според нея чрез спазването на мерките може да се гарантира сигурността, но и бъдещето на сектора, защото всяко нарушение, освен че води до санкции, влияе директно и върху имиджа на страната, и върху оценката за сектора. Това е предпоставка за спадове, което в тази тежка ситуация не можем да си го позволим, коментира министърът.

Ако и туристите, и представителите на бизнеса са дисциплинирани, ще може да се отчете добър сезон, смята Николова.

По думите ѝ в Европа курортите не работят, а у нас са отворени.

Марияна Николова инспектира кабинковия лифт в курорта. Тя препоръча правилата да са поставени на публични места, защото достъпността и информираността са много важни.

Министърът следи стриктно и работата на ресторантите. Ако сме дисциплинирани, спазваме мерките, и заразените и болните намалют, ще може да обсъждаме и други мерки, облекчаващи ресторантите, е мнението на Николова.

БНТ

✓ **България ще разполага с над 880 млн. евро по ПРСР през следващите две години**

България ще разполага с над 880 млн. евро по Програмата за развитие на селските райони през следващите две години. Това стана възможно след като Европейският парламент одобри окончателно Преходния регламент. Той е публикуван в днешния брой на Официалния вестник на ЕС.

През следващите 2 години държавите-членки ще продължават да прилагат настоящите правила на ОСП по отношение на директните плащания и мерките по Програмата за развитие на селските райони. По този начин няма да има прекъсване на плащанията към земеделските стопани, докато влязат в сила новите регламенти за ОСП.

През целия преходен период държавите-членки ще имат възможност да финансират своите удължени Програми за развитие на селските райони със съответните бюджетни средства за 2021 г. и 2022 г. За България тези средства са в размер на над 680 млн. евро, които могат да бъдат използвани чрез инвестиционните и компенсаторни мерки по ПРСР в подкрепа на земеделските стопани. Част от средствата ще бъдат заделени за обезпечаване на вече поети ангажименти по мярката 11 "Биологично земеделие" по ПРСР 2014-2020 г.

Освен това ще бъдат предназначени средства и за поемане на нови ангажименти по мярката, тъй като биологичното земеделие е сред водещите приоритети за страната ни. Българското земеделие ще получи и допълнителни 200 млн. евро повече чрез изпълнението на различни мерки по ПРСР. Такава възможност предоставя инструментът "Следващо поколение ЕС", който е част от Плана за възстановяване на ЕС от кризата, предизвикана от COVID-19.

Преходният регламент дава възможност на страните в ЕС да продължат прилаганите до момента схеми за директни плащания за подпомагане на земеделските стопани и през 2021 и 2022 година. В преходния период ще продължи прилагането и на схемите за преходна национална помощ, като се запазват същите параметри и условия за подпомагане, прилагани през 2020 година. Общият размер на преходната национална помощ, който може да бъде предоставен на земеделските стопани във всеки един от секторите се запазва на нивото от 2020 година, без намаление на бюджета през двугодишния преходен период.

Чрез Преходния регламент се позволява през 2021 г. и 2022 г. да продължи прилагането на Схемата за единно плащане на площ. Запазва се и възможността за прилагане на преразпределителното плащане като допълнителна надбавка, за допустимите за подпомагане площи по СЕПП.

С Преходния регламент се продължава възможността за прилагането на обвързаното с производството подпомагане на приоритетни и чувствителни сектори в земеделието с параметрите от досега прилаганите схеми.

✓ **Здравният министър пред БНТ: В началото на януари очакваме нова доставка на ваксини**

Ние не очаквахме ваксините, а се готвехме доста дълго време за тях. Най-голямата новина е, че ваксините са в България и ние изпълнихме това, което обещахме - те стигнаха до всяка област в България. Това заяви в "Денят започва" по БНТ здравният министър проф. д-р Костадин Ангелов.

1719 човека са ваксинирани - това са последните данни от тази сутрин. Всеки желаещ ще бъде ваксиниран, започнахме с медиците в лечебните заведения, категоричен е министър Ангелов. Фирмата производител трябваше да достави ваксините до всички 28 точки в страната. В един момент обаче разбрахме, че тази доставка ще бъде по-скоро символична, за да покаже силата на Европа едновременно, в един ден да покаже, че се изправя срещу COVID-19, обясни министърът.

Голямото разгръщане на процеса по ваксиниране - и информационно, и като кампания, ще започне не по-рано от средата на януари, коментира здравният министър. В началото на януари се очакват новите доставки, готови сме да ги посрещнем. Желаетелите да се ваксинират всеки ден стават все повече и повече, допълни проф. Костадинов.

Каква е процедурата по поставяне на ваксина срещу COVID-19?

Той обясни, че лекарят ще съветва пациента коя е най-добрата ваксина за него. Не очаквайте от мен или от министерството да е дистрибутор на определена ваксина, подчерта проф. Ангелов.

След като той стана първият ваксиниран българин на 27 декември, обясни, че се чувства отлично и няма оплаквания, освен неразположение на мястото на убождане, нищо повече.

Как премина първият ден на ваксинация срещу COVID-19

Със сигурност ще направим информационна кампания, още днес започвам обаждания към всички медии в цялата страна. Идеята е до Нова година да направим видео конферентна среща, за да почерпим от техния опит как да стигнем до повече български граждани. Моята цел е българският гражданин да бъде най-информираният европейски гражданин, категоричен е здравният министър.

Той каза още, че в момента се разработва ново приложение, в което идеята е информацията да стига първо до лекарите и след това те да могат да отговорят на всички въпроси на пациентите.

Надеждата е във ваксините, надеждата не е в плазмата, категоричен е министърът.

Най-важното за ваксините: Отговорите на вашите въпроси

Мерките - тяхната роля, е да предпазят колкото се може повече български граждани от среща с COVID-19. Затова няма да спра да повтарям, че не искам българските граждани да бъдат излекувани, а да бъдат здрави. Това е идеята на мерките и те имат ефект - виждате, че намаляват заболяемите, натискът върху здравната система е много по-малък, отколкото преди, категоричен е проф. Ангелов.

Контролът не е спирал, мерките са ясни. Нашите институции - РЗИ, съвместно с полицията, пожарната и БАБХ, в мобилни екипи, ще извършват контрол навсякъде. Подавайте сигнали, в готовност сме да извършваме проверки денонощно, призова здравният министър.

Ние сме много големи длъжници на българските деца, длъжници сме и на родителите, призна проф. Ангелов. Затварянето на училища, според експертите, беше нужно и навременно решение и ние го взехме, допълни той.

Ще анализираме числата и тогава ще вземем решение как да постъпим с по-големите ученици. Има идея те да се редуват, но тепърва ще се обсъжда, категоричен е министърът.

Ще запомня 2020 година с всичко онова в болниците, което доказа и ни показа силата на Хипократовата клетва. Със сигурност и лекари, и сестри са уморени, но никой не се отказва, категоричен е министър Ангелов.

За тези месеци аз натрупах повече опит и повече вяра в лекарите, в сестрите и в близките си хора, призна здравният министър.

Съжалява ли проф. Костадин Ангелов, че стана министър на здравеопазването в най-трудния момент и най-голямата криза от пандемията - вижте отговора във [видеото](#).

✓ Днес отварят предложенията за доставка на машини за гласуване

Отварят във вторник предложенията за доставка на машини за гласуване.

На 29-и декември ще бъдат отворени ценовите предложения в обществената поръчка на ЦИК за доставка на 9 600 машини за гласуване, предаде БНР.

Две фирми останаха в надпреварата за спечелване на поръчката с пределна цена от 36 милиона лева без ДДС, като подадоха предварителни оферти и с тях ще бъдат проведени преговори.

Правителството вече осигури 43 200 000 лева по бюджета на ЦИК за покупката на устройствата, които ще се ползват в предстоящите парламентарни избори, в секции с над 300 избиратели.

✓ Близо 80% спад на пътниците отчитат летищата във Варна и Бургас

Кризата с коронавируса засегна сериозно и въздушния транспорт. Най-трудната си година изпращат летищата във Варна и Бургас. Двата аеропорта отчитат близо 80% спад на пътниците през тази година.

Равносметката показва, че Летище Варна през тази година е обслужило малко над 600 000 пътници, което е със 70% спад спрямо миналата година. По-драматични са цифрите за аеропорта в Бургас, където са преминали едва 400 000 пътници. Това е с 85% по-малко спрямо 2019 г.

"Само за сравнение миналата година пътничекото беше 5 милиона за двете летища. Така че всеки може да направи собствената си оценка колко трудна е била годината", казва Димитър Биков, началник отдел „Авиационен маркетинг“, Летище Варна.

Очакванията за следващата година са по-оптимистични. Вече има заявки за полети от Полша, Чехия и Германия, въпреки несигурността в цял свят заради пандемията. Според предварителните прогнози, летищата във Варна и Бургас могат да обслужват над 2,5 милиона пътници през 2021 година.

"Но сами виждате развитието от последните дни с английския трафик как могат да променят и в двете посоки нашите очаквания", допълва Биков.

Правят се опити в България да се върнат английските и руските туристи. Тези два пазара бяха затворени през тази година.

"Искрено се надяваме, че на политическо ниво ще се постигне договорка за отваряне на руския пазар, който е от изключителна важност, особено за летище Бургас. Също, че България ще бъде включена в „зелен коридор“ за английските полети и ще се възобновят полетите на големите английски туроператори", категоричен е Биков.

На летищата в морските градове ще бъде открита лаборатория за антигенно и PCR тестване. При необходимост ще се правят тестове на пътниците и персонала.

"Ние имаме партньор, който работи по PCR лабораторията. Сега сме в последната фаза на отварянето ѝ. Получаваме подкрепа от различни организации. Не е лесно, защото те имат заболели сред персонала си. Но ще я отворим съвсем скоро", обясни Франк Кванте, изпълнителен директор на летищата във Варна и Бургас.

За осигуряване на постоянната защита на пътуващите и персонала, се предприемат всички мерки за безопасност. Контактните повърхности бяха обработени с нанопрепарат с дълготрайно действие срещу вируси, микроби и бактерии.

"Мисля, че най-важното е, че защитихме летищата и персонала с нанодезинфектант. Това ни дава протекция за една година. Мога да уверя всеки, който желае да лети, че сме направили всичко необходимо в Бургас и Варна, всички да летят безопасно", допълва Франк Кванте.

Въпреки кризата и трудната година, не се е наложило да се правят големи съкращения на персонала. От компанията са кандидатствали по мярката 60/40, за да запазят работниците си.

✓ Протест срещу повишаването на такса смет в Разградско

Граждани излязоха на протест пред сградата на общината в Разград заради повишена такса смет. В него взеха участие предимно жители на по-малките населени места, както и кметове.

Предстои обсъждането и гласуването на такса смет за 2021 година днес следобед. Мотивите на кмета на общината са, че таксата не е повишавана от около шест години, а за сметка на това отчисленията, които общината плаща на РИОСВ, са се повишили три пъти.

Пред БНТ кметът на село Топчии, общ. Разград каза, че предложението е за двойно увеличаване на данъците, а това е непосилно за хората в селата.

Не е правена актуализация на такса смет и това е довело до натрупване на задължения, които няма как да бъдат платени без приходи, обясни кметът на Разград Денчо Бояджиев. По негово мнение, протестът е политически.

✓ 25 учени от БАН сред най-добрите в света

25 учени от БАН са сред първите два процента топ учени в света, съгласно класация на Станфордския университет. Българските изследователи са от различни области на науката и заемат челно място в класацията на американския университет в съревнование с милиони свои колеги от цял свят.

Класацията групира всички изследователи в 22 научни области и 176 под-области. Тя е съставена въз основа на комплексен анализ, който обхваща информация за брой цитирания, H-индекс, коригиран в съавторство Hm-индекс, цитати на статии при различни позиции на авторство и др., съобщиха от БАН.

Ето и списъкът на учените от БАН по реда на появяването им в класацията, както и мястото, което заемат в съответната област:

Красимир Атанасов в Изкуствен интелект и обработка на изображения

Константин Хаджииванов № 53 във Физикохимия

Вася Банкова в Медицинска и биомолекулярна химия

Димо Кашчиев в Химическа физика

Дечко Павлов в Енергия

Станислав Василев в Енергия

Андрей Милчев във Флуиди и плазми

Донка Андреева във Физикохимия

И. Аврамов в Приложна физика

Стойчо Язаджиев в Ядрена физика и физика на частиците

Александър Милчев в Енергия

Дочи Ексерова в Химическа физика

Виолета Великова в Биология на растенията и ботаника

Д. Карагьозова в Машиностроене и транспорт

Владимир Добрев в Ядрена физика и физика на частиците

Ивайло И. Христов в Биомедицинско инженерство

Александър Рашев в Биомедицинско инженерство

Иван Гуцов в Приложна физика

Весела Цакова в Енергия

Милен Георгиев в Биотехнологии

Красимир Панайотов в Оптиелектроника и фотоника

Стефан Армянов в Енергия

Александър Караманов в Материали

Павел Пешев в Материали

Цветан Дашев в Космонавтика и аеронавтика

Освен от БАН, в класацията фигурират имената и на учени от Софийския университет "Св. Кл. Охридски", ХТМУ и др. висши училища, сред които са членовете на Академията акад. П. Кралчевски, чл. кор. Н. Денков, чл. кор. Н. Витанов, чл. кор. Д. Цалев и чл. кор. К. Данов.

✓ Област Смолян изпраща годината с най-значими инвестиции в инфраструктурни проекти

"Ако трябва да определя 2020-та, това е годината на най-значими инвестиции в инфраструктурни проекти. Важни, очаквани и дълго подготвяни проекти стартираха и се изпълняват. В основата е, разбира се, ГКПП „Рудозем-Ксанти“ и съм сигурен, че 2021 ще бъде годината на неговото отваряне". Това съобщават от пресцентъра на областта, цитирайки областния управител Недялко Славов.

Проектът е започнал през първия му мандат (2014-2017 г.). Обектът напредва според първоначалния график, работи се в момента на много подобекти – изграждат се сградите, подземните комуникации, ВиК, ел. и оптика, завършват се насипите, поставя се първия пласт асфалт на подходния път. Областният управител Недялко Славов обърна внимание, че пунктът генерира ползи за региона още преди отварянето си – той даде аргумент за необходимостта от изграждане на обходния път на Смолян, който беше реализиран през 2016-а; даде аргументи за асфалтирането на главната улица в Рудозем, което беше финансирано от АПИ и се изпълнява в момента; отварят се нови работни места, като до момента след конкурс са наети 15 души от региона за митнически инспектори и след празниците предстоят процедури за наемане на още около 70 служители за ГД „Гранична полиция“ и НАП.

С реализираните инвестиции в пътна инфраструктура, Смолянска област изпреварва другите региони в страната. През годината работихме по двата основни проекта Смолян-Девин-Кричим и Средногорци-Рудозем. Отделно от бюджета на АПИ, над 80 млн. лв., се инвестират в ключови участъци, които се изпълняват. Областният управител пояснява, че възложени за цялостна рехабилитация са 69.10 км в областта.

Като друг важен за областния град инфраструктурен проект Славов отбеляза Вторият воден цикъл на Смолян, изпълняван от „ВиК“ ЕООД, чиито същински строителни дейности са започнали през годината.

През тази година средствата за някои проекти се осигуряват чрез допълнително финансиране, одобрено за Областна администрация Смолян, за допълнителни дейности по изпълнение на проект „Трансгранично планиране и инфраструктурни мерки за защита от наводнения“ с акроним FLOOD PROTECTION, финансиран от Програмата за сътрудничество INTERREG V-A Гърция - България 2014-2020.

Инвестициите в инфраструктура не се изчерпват с това. Общините реализират много проекти по различни европейски програми, най-вече ПРСР и ОП „Региони в растеж“. Искам да подчертая фактът, че през четирите години на нашия мандат на общините в областта са отпуснати средства с Постановления на Министерски съвет. През тази година са 23 млн. лв., предходната бяха 11 млн. лв., които се насочват за реализиране на важни инвестиции в пътища, улици, градска среда, водопроводи. В контекста на зимния сезон, за цялостно обновяване на улиците в Пампорово и изграждане на няколко етажнен паркинг в курорта са предвидени 7,8 млн. лв.“

Оптимизирана е училищната мрежа, учителите са мотивирани, материалната база се подобрява. Реализира се добър и балансиран прием, повишава се интереса към професионалното образование и дуалната форма на обучение. Нараства интересът към обучителните програми на Академия Телериг.

Благодарение на активната социалната дейност, в региона успява да се задържи безработицата в средните стойности за страната, като интереса и броят на включилите се към различните програми лица е значителен.

[Капитал](#)

✓ Дългове, които ще тежат дълго

Заемите за справяне с COVID кризата изкачват глобалната задлъжнялост до нови все по-неустойчиви рекорди

Темата накратко:

- *Правителствата теглиха ударно заеми през 2020 г., за да потушават пожарите в икономиките си, фирмите и домакинствата също продължиха да задлъжняват.*
- *Така глобалният дълг се очаква да достигне внушителните 365% от БВП в края на годината.*
- *Приемливо решение на проблема все още няма, а централните банки едва ли скоро ще спрат печатниците на пари.*

Заемът не е много сложна концепция. Дори и тригодишно дете може да схване идеята - давам скъпоценната си играчка и чакам да ми я върнат след време (обикновено най-много минута). Вярно, като добавим лихва, нещата малко се усложняват, но не прекалено.

Реално обаче кредитът не е просто движение на пари от един икономически субект към друг. Той е машина на времето - възможност да вземеш едни пари от бъдещето и да ги изхарчиш в настоящето. Това естествено не е някакво ново прозрение и хора, фирми и правителства го правят съзнателно от години - вместо да спестявам цял живот, за да си купя жилище или да стартирам бизнес, мога да го направя сега. Теоретично няма проблем и с няколко прости математически формули (макар и при доста допускания) може да се сметне колко заем можеш да поемеш, така че да го обслужваш. Проблемът обикновено идва, като вземеш повече, т.е. да бръкнеш толкова далеч в бъдещето, че вземеш не просто своите пари, а и тези на децата ти. Или ако гледаме на ниво държава - на следващото поколение.

Много икономисти бяха на мнение още преди пандемията, че този настоящ дългов суперцикъл, който се надува почти неспирно от 80-те години на миналия век, е неустойчив. Икономическите мерки в помощ на ударените от корона кризата домакинства и бизнеси, финансирани с нов дълг, изстреляха числата до още по-плашещи рекорди. Към септември 2020 глобалният дълг за година се е покачил с 20 трлн. долара, или 8%, до близо 273 трлн. долара. Очакванията са към края на

годината сумата да е набъбнала с още около 4 трлн. долара, което да я изведе до 365% от очаквания БВП, а за следващите години също почти никоя държава не предвижда да балансира бюджета си.

Естествено, докато всички са заети да потушават пожарите в икономиките си, притесненията за това остават на заден план, още повече че благодарение на изливащите се трилиони от централните банки сега всеки има достъп до финансиране. Но в един момент все повече ще започне да се задава въпросът

Колко е голям проблемът

При предишната криза съотношението дълг - БВП в еврозоната се покачи от под 66% през 2007 г. до 93% пет години по-късно и след това беше свито до едва 87% към 2019 г. Сега Европейската комисия залага само за 2020 г. то да се покачи с около 15 пункта до над 100%. И то естествено не е равномерно разпределено - по-страдали и с по-голям скок са страни с по-големи преки щети от заразата и по-голяма експозиция към ударени от нея сектори като туризма, което ни връща към познаниците от преходната дългова криза Гърция, Италия, Испания Там заради по-рязко спадщата икономика скокът е над средното. В Гърция дългът се изкачва до над 200% от БВП, а в Италия до 160% - нива, приемани за неустойчиви и които доведоха до сложни спасителни операции и отписвания преди години.

Анализ на ING сочи, че дори държавите от еврозоната да превключат към ритъма си от 2018-2019 г. (горе-долу балансирани бюджети и силен номинален ръст), то връщането на дълг - БВП до предкризисните нива може да се очаква към 2029 г. Някои като Люксембург и Ирландия биха могли да сторят това още през 2021 г., но за Гърция, Испания и Франция това би било постигнато съответно през 2030, 2031 и 2032 г. А за Италия екстраполацията показва, че връщането до 134.4% би се случило около 2060 г.

Европа далеч не е сама в тези си проблеми. Федералното правителство на САЩ само тази година ще добави 4 трлн. долара до над 27 трлн. долара дълг, което запраща съотношението до над 135% от БВП. А в Япония то ще надхвърли 250%. И всички тези числа дори не включват частния дълг, който през 2020 г. също расте главоломно - рекордьор е Канада, където в рамките на годината съвкупните задължения на домакинства, фирми и правителство, съпоставени с БВП, се покачват с 80 процентни пункта. И логичният следващ въпрос е

Как ще се изплаща всичко това

Както сигурно се досещате, кратък и ясен отговор няма. Циркулиращите идеи са по-скоро надежди, отколкото обяснения - приличат на парченца от пъзел, които обаче видимо не пасват добре, а много от тях въобще липсват.

Част от кредитите, естествено предимно частните, никога няма да бъдат върнати. Логично много задължения на домакинства и фирми ще се превърнат в необслужвани експозиции и ще бъдат поети от загуби за кредиторите - предимно банки. Този път на входа на кризата те са като цяло по-добре капитализирани и могат да абсорбират известен шок, но определено не и в степен да променят голямата картина. По-скоро ако проблемът стане твърде голям, има риск кризата да се превърне и във финансова. Тук също има някакви идеи какво може да се прави, макар и не особено революционни и убедителни - например в средата на декември вицепрезидентът на ЕК Валдис Домбровскис анонсира подкрепа за отделните държави да създават лоши банки и да се стимулира вторичният пазар на лоши дългове чрез унифициране на режимите за несъстоятелност в целия съюз.

А и ако фалитите и реструктуриранятия на това ниво са валидна опция, то на държавно те обикновено са сложен и политически проблем. Едната линия, по която се очаква понижаване на задължениостта, естествено е растежът - сегашните резки скокове на дълг към БВП се дължат на нови заеми, но и на потопената активност през 2020 г. Както обаче се видя вече от сметките по-горе, това само по себе си няма как да е ефикасно решение в близките години.

В ЕС част от решението да не бъдат отнесени най-уязвимите икономики е трудно договореният План за възстановяване за 750 млрд. евро, който по същество е частичен дългов съюз. За пръв път държавите членки ще теглят колективно заеми в такъв мащаб, който после ще бъде разпределен сред тях като заеми и грантове. Това позволява по-изгодни условия от тези, които биха постигнали повечето отделни европейски страни. Но връщането на този дълг ще е дълго (до 2058 г.) и ще разчита на повече вноски в европейския бюджет в бъдеще, което неизменно пък ще означава повече тежест за националните бюджети.

Надеждите на Европейската комисия са държавите да предоставят постъпленията от бъдещи данъци, но досега уговорките са, меко казано, на ниво скица. Единственото, за което беше постигнато съгласие при изковаването на плана през юли 2020 г., беше обещание за трансфер на приходите от бъдещ данък върху пластмасовите отпадъци. Всичко останало е на етап пътни карти и идеи на комисията, като например постъпления от нови зелени и дигитални данъци.

Вдигането на всякакви данъци естествено винаги е опция на правителствата да се разплатят. Проблемът обаче е доколко те могат да правят това, без да предизвикат недоволство и отлив на бизнеси към други дестинации. А естествено и повечето изземване на средства от хората и фирмите води до свиване на потреблението и инвестициите, което забавя растежа. Това важи още повече, когато събраните данъци не се влагат обратно в икономиката с надежда да предизвикат мултиплициращ ефект, а отиват за погасяване на дългове.

При изчерпването на всички опции за справяне с дълга обикновено се стига и до неизбежното питане:

А не могат ли централните банки да направят някоя от техните магии

Не е като да липсват екстравагантни идеи. Още от годините на предишната европейска дългова криза започнаха да циркулират поне на академично ниво предложения ЕЦБ просто да опрости задълженията по изкупените от нея ДЦК. Сега тя бе попретоплена от някои (предимно италиански) политици.

Звучи изкушаващо просто, но срещу това има както политически, така и практически възражения. На първо място, това би противоречало на Договора за ЕС, в който е предвидена забрана ЕЦБ да финансира правителства. Сегашните покупки на ДЦК на вторичния пазар (quantitative easing) заобикалят това, но евентуално отписване трудно ще може да се оформи така, че да отговаря на правилата, дори и да се структурира отново заобиколно (например реструктуриране на дълга в перпетюитети (книжа без падеж) с нулева лихва). А дори и да е правяемо, такова решение залага огромен морален риск.

Както обяснява, цитиран от FT, Фабио Панета, бивш гуверньор на Италианската централна банка и член на борда на ЕЦБ: "Ако отпишем дълга, трябва да отпишем и стоящия насреща кредит, което може да има по-широки дестабилизиращи последици. Само растежът може да ни предпази от дълга."

Като всичко това не значи, че централните банки няма да са буквално принудени още дълго време да подпомагат правителствата, като изкупуват дълговете им и поддържат разходите по обслужването им ниски с нулеви и отрицателни лихви. Продължение на посочените вече сметки на ING показва, че при покачване на лихвите от ЕЦБ с 2 процентни пункта, съотношението дълг - БВП на еврозоната към предкризисните нива ще се върне едва към 2040 г., а при някои държави става въобще съмнително дали ще могат да го свият. Обявените от ЕЦБ покупки на книжа по нейната антипандемична мярка (PEPP) до ноември са за около 0.7 трлн. евро, а лимитът последно бе вдигнат на 1.85 трлн. евро. Разчетите на Citi показват, че за 2021 г. покупките на ЕЦБ повече от напълно покриват заложените в бюджетите на държавите от еврозоната нетни емисии дълг, дори и без декемврийското увеличаване на програмата с 0.5 трлн. евро, т.е. всички те практически няма да зависят въобще от пазарите и частните инвеститори. Да не говорим, че с тази, а и с предишните спасителни програми в баланса на ЕЦБ се озовават всевъзможни други частни дългови инструменти.

В САЩ не е по-различно, като в отговор на пандемията Федералният резерв дори отвори опция да изкупува дълг на компании, чийто рейтинг е свален под инвестиционен клас (т.нар. паднали ангели). Към края на третото тримесечие Федералният резерв притежава 4.8 трлн. долара (или близо 15%) от общо 27 трлн. долара федерален дълг. А при Японската централна банка, която дори преди пандемията държеше над 40% от правителствения дълг, отдавна никой не храни илюзии, че някога ще бъде изплатен.

Което обаче не значи и че ще бъде погасен. Засега мантрата, че централните банки са независими, е важна за инвеститорите и тя няма да бъде зачеркната с директно монетизиране на дълговете на правителствата. "Машината на времето" няма скоро напълно да се замени с "машината за печатане на пари", но явно трябва да сме готови двете да работят заедно дълго и на пълна пара. Поне докато прегряването им не започне на дава други странични дефекти.

✓ Държавата отрязва от субсидии фермери заради бъдещо изискване

Ключовата дотация от общо над 117 млн. лв. не е достигнала до неясен брой животновъди

Законодателно-административна каша е оставила неясен брой животновъди без субсидии при първото плащане на директните субсидии през декември. Казусът, който според фермери засяга много кандидати, е свързан със законова промяна в регистрационен режим в животновъдството от началото на годината и който не е заложен като изискване в наредбата, уреждаща правилата за кандидатстване за въпросното подпомагане. Проблемът е, че крайният срок за регистрация по новия ред изтича през февруари догодина, тоест все още тези, които не са извървели процедурата, не са в нарушение. Но някъде по държавната ос земеделско министерство - фонд "Земеделие" - агенция по храните е решено, че субсидията няма да достигне до всички, и то с абсурдно изискване.

Какво ще се случи с тези кандидати оттук нататък не е ясно - фермерските субсидии могат да се плащат до юни, но няма отговор на въпроса дали тези, които успеят с регистрацията до изтичането на законовия срок, все пак ще получат такива. А липсата на предварителна категорична информация, че изискването за регистрация е задължително условие за получаване на субсидия и въобще обяснение по случая доведе до всякакви теории, включително и съмнения сред някои животновъди, че се цели свиване на броя на получателите на подпомагане, което при фиксирана обща сума от над 100 млн. лв. би увеличило единичните плащания за останалите.

Нова година - нов закон

В началото на годината парламентът за пореден път промени правилата за регистрация на животновъдните обекти в закона за ветеринаромедицинската дейност - казус, който се влачи буквално от влизането на България в ЕС, когато стана ясно, че много от българските ферми въобще не отговарят на евроизискванията (*виж карето*). Впоследствие бяха направени нови корекции, свързани с отпадането на някои "строителни" изисквания към тези ферми, а в крайна сметка през лятото бе даден и срок всички животновъдни обекти да бъдат регистрирани в агенцията по храните за период от половин година, който изтича през февруари 2021 г.

Приемането на новите правила обаче съвпадна с кампанията, при която земеделските стопани кандидатстват за директни плащания от ЕС и националния бюджет, която протича в периода март- май всяка година. А в наредбата, в която са описани условията за получаване на пари от т.нар. обвързана подкрепа за животновъдството - ключовата помощ за сектора, по която годишно кандидатстват над 20 хил. стопанства, не е заложено изискване за регистрация на животновъдния обект по тези правила за разлика например от някои схеми за подпомагане по програмата за селските райони.

Така според наредбата кандидатстването за обвързана подкрепа става както в предходните години - на база регистрираните в агенцията по храните отглеждани животни в стопанството и покриването на различни други изисквания.

Аванс за някои

В началото на декември фонд "Земеделие" започва авансово изплащане на земеделските субсидии, животновъдите получават над 117 млн. лв обвързано подпомагане по различните схеми за кандидатстване, а някои фермери се оказват изненадани. "Капитал" потвърди поне четири случая, в които на стопани от този сектор не са изплатени субсидиите заради липса на регистрация на животновъден обект според последните правила в закона за ветеринарната дейност (чл. 137 от закона). В единия от случаите кандидатът е собственик на две различни ферми - една, за която е завършена регистрация по новите правила през есента, и друга, за която все още такава няма, но не е изплатено подпомагането за животните и в двата обекта. Според обяснението, което "Капитал" получи от фонд "Земеделие" - заради изискване в

наредбата за кандидатстване за субсидии, според допълнителните разпоредби от която "стопанството включва всички животновъдни обекти, регистрирани на името на земеделския стопанин".

Всички кандидати твърдят, че при подаването на документи за субсидии не е имало информация, че липсата на новата регистрация ще е условие за неполучаване на парите, още повече че срокът за това изтича през февруари следващата година, тоест след периода на плащането, и при условие, че де факто все още нито един нерегистриран фермер не е в нарушение на закона.

В официални отговори от фонд "Земеделие" съобщиха, че подпомагат само "животни, отглеждани в регистрирани животновъдни обекти", но не посочиха къде е заложено такова изискване. Например в наредбата за кандидатстването за директни плащания, която, видно от [сайта на институцията](#), е променена последно на 28 февруари тази година, няма условие за регистрация на животновъден обект по новия ред, а само за регистрация на животните в стопанството по друг член от закона за ветеринарната дейност. Такъв е бил начинът за получаване на парите и в предходните години. Все пак от фонда посочват, че за всички стопанства е излизало съобщение в информационната система за администриране и контрол (ИСАК), през която се кандидатства за субсидии, че имат животни в нерегистрирани обекти.

Колко голям е проблемът с неполучилите субсидии заради липса на регистрация по новия закон към този момент не може да се установи по официален път: фонд "Земеделие" не предостави информация колко фермери са отрязани от субсидии при плащането през декември с тази причина. Според кандидати обаче случаят засяга много, заради което и в бранша дори се прокрадват съмнения, че може да става въпрос за "свиване" на броя на одобрените получатели на подпомагане с цел "знаещите за изискването" да получат по-голямо плащане, тъй като определеният бюджет се разпределя измежду отговарящите на изискванията. А животновъдите твърдят още и че липсата на плащане ги поставя пред трудна ситуация: немалко кандидати са получили от банките оборотни кредити за закупуване на фуражи в ранната есен срещу залог на субсидии.

На този етап не е и ясно дали въпросът ще бъде преразгледан след февруари, когато приключи срокът за покриване на новите изисквания в закона. От фонд "Земеделие" съобщиха единствено, че все още текат административни проверки по директните плащания за кампания '2020 и "крайният срок за изплащане на субсидиите е 30 юни 2021 г."

Многогодишната сага с регистрацията на фермите

Сагата с регистрацията на животновъдните обекти в страната тече буквално от влизането на България в ЕС през 2007 г., когато се оказва, че огромен брой от стопанствата не отговарят на европейските изисквания за хигиенни норми при производството на животински продукти и за сградния фонд на фермите. Така в първите години след присъединяването България на няколко пъти иска изключения за местния бизнес, вероятно с цел да покрият изискванията, но това така и не се случи масово. Според източник на "Капитал" през годините Брюксел е поставял пред България въпроса как е гарантирано, че животинските продукти, които имат право да се търгуват и на общия европейски пазар, покриват общите изисквания. А през 2018 г. са направени корекции във ветеринарномедицинския закон, предвиждащи регистрация на животновъдните обекти, които са променени през тази година.

Иначе според фермери, с които "Капитал" разговаря, основният проблем с регистрациите на обектите са по линия на изискванията за сграден фонд: много от стопанствата са в сгради от някогашните ТКЗС-та по селата, нямат някои или всички необходими строителни книжа, в някои случаи не могат и да се сдобият с тях заради традиционните проблеми в строителството като липси на общи устройствени планове, дълги процедури, високи такси, неясни правила и т.н. Последните корекции през лятото на тази година са премахнали някои от тези изисквания, с което процедурата е улеснена и очакванията са, че процесът ще напредне.

✓ Седмичен бюлетин за правни новини

Проект предлага удължаване мандата на КЗК на 7 години с право на повторно избиране; ВКС атакува в Конституционния съд кариерните бонуси за членовете на ВСС и за инспекторите; Нови правила на арбитража при БТПП за заседания онлайн

Новината на миналата кратка работна седмица е законопроектът за **удължаване на мандата на Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) на 7 години**, с право на втори последващ мандат, като това ще важи включително и за настоящата комисия. Проектът, който на практика прави невъзможно отстраняване на член на комисията за нарушения на закона, е разработен от самата КЗК с мотив въвеждане на две европейски директиви (вижте по-долу).

ВКС атакува в Конституционния съд кариерните бонуси за членовете на ВСС и на Инспектората, а ВАС образува шест нови тълкувателни дела.

Службите по вписванията ще работят и по време на годишната инвентаризация в периода 4 - 22 януари 2021 г., [съобщи пресслужбата на Агенцията по вписванията](#).

Гилдите на **адвокатите, нотариусите и частните съдебни изпълнители насрочиха годишните си общи събрания**, отложени заради епидемията, [съобщава lex.bg](#).

ТОП 3

Законопроект предлага удължаване мандата на КЗК от 5 на 7 години, включително и на настоящата комисия

Законопроект, публикуван за обществено обсъждане, предлага удължаване на мандата на Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) от пет на седем години и **отпадане на забраната за преизбиране на членовете на комисията за втори последователен мандат**. Изрично с преходните разпоредби се предвижда, че настоящата комисия също ще изкара мандат от седем години. Същевременно **КЗК получава много нови правомощия за проверки и призоваване за обяснения**, включително и възможност за налагане на санкции при неявяване по призовка за обяснения от представители на предприятия, сдружения на предприятия и др., за предоставяне на невярна, непълна или подвеждаща информация, даване на неверен или подвеждащ отговор, отказ да се отговори и т.н. Комисията получава **право да прави**

проверки включително и в личните домове и автомобили и други обекти на всеки представител или член на управителните органи или на персонала на предприятия или на купувачи на селскостопански и хранителни продукти. Общественото обсъждане е със срок до 20 януари 2021 г. [Повече по темата вижте тук](#)
ВКС атакува в Конституционния съд кариерните бонуси за членовете на ВСС и за инспекторите
Върховният касационен съд (ВКС) атакува пред Конституционния съд последната редакция в Закона за съдебната власт за т. нар. кариерни бонуси за членовете на Висшия съдебен съвет (ВСС) и Инспектората към ВСС, които им дават право след края на мандата да поискат назначение на длъжност с една степен по-висока от заеманата преди това, или да искат възстановяване на равна по степен друга длъжност в органите на съдебната власт. (*Искането вижте тук.*) Това е **второто искане на ВКС** за обявяване на противоконституционност на кариерните бонуси. Предишното беше само по отношение на опцията за членовете на ВСС в предходната редакция на закона от началото на тази година, но делото бе прекратено след като парламентът промени текста през есента, като даде възможност на ВСС да направи преценка при молба за възобновяване на по-висока длъжност. Тази промяна [бе атакувана и с президентско вето, но парламентът го отхвърли.](#)

Нови правила на Арбитражния съд при БТПП за провеждане на заседания онлайн

От 1 януари 2021 г. влизат в сила нови правила на Арбитражния съд (АС) при БТПП. Според [новите текстове на Правилника на АС при БТПП](#) решаващият състав може по свой почин и при изслушване на страните да проведе открито заседание цялостно или частично дистанционно, с видеоконферентна връзка, чрез избрана електронна платформа. Ако след получаване на определението на решаващия орган страна по делото уведоми АС, че няма техническа обезпеченост за онлайн участие, тя ще бъде подпомогната от съда за такова участие. Ако въпреки това откаже да участва в заседание чрез видеоконферентна връзка без уважителна причина, този неин отказ няма да е основание за непровеждане на арбитражното заседание по този начин.

ОЩЕ ОТ СЕДМИЦАТА В КАПИТАЛ & ДНЕВНИК

[Патриотите искат промени в три закона заради ремонт на буните в залив Болата](#) >> Аварийни проекти в защитени територии ще се ръководят от областната управа при забързани процедури. Проекта за промени в Закона за администрацията и още два закона [вижте тук](#)

[Срокът за субсидията до 20% от оборота на фирмите бе удължен](#) >> Финалната дата за кандидатстване на засегнатия от затварянето бизнес е 20 януари 2021 г. Промяната в сроковете се наложи заради удължаването на протиепидемичните мерки до края на януари

[ДПС иска кардинални промени в енергетиката](#) >> Проектът за промени в Закона за енергетиката предвижда изключване на НЕК от доставките на ток, прекратяване на договорите с американските ТЕЦ, смяна на студения резерв с нов механизъм и компенсация за ЧЕЗ, ЕВН и "Енерго-про". Това е най-голямата реформа в енергетиката от десетилетие
//ИЗБРАНО ОТ ДРУГИ МЕДИИ

[Прокурор ad hoc, назначаван от президента, може да разследва главния. Без свикване на Велико народно събрание.](#) Проф. д.ю.н. Боян Станков предлага модел за разследване на "тримата големи", при който президентът назначава ad hoc прокурор и помощник-прокурор, избрани измежду съдиите от ВКС, прокурорите от ВКП, адвокати и хабилитирани лица. Предложението за наказателно преследване да се прави от НС, ВСС, министъра на правосъдието и Висшия адвокатски съвет >> *ДеФакто*

[Върховният административен съд образува 6 тълкувателни дела.](#) Две от тях са по предложение на председателя на съда Георги Чолаков, а четири - по искания на главния прокурор Иван Гешев >> *Лекс.бг*

ПРОЕКТИ НА НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

Промени за безопасността на пътната инфраструктура

Проект за [промени в Закона за пътищата](#), публикуван за обществено обсъждане, въвежда в българското право европейска директива за управлението на безопасността на пътните инфраструктури. Проектът предвижда разширяване на приложното поле на процедурите за управление на безопасността на пътната мрежа - те да се прилагат за републиканската пътна мрежа и за общинските пътища, а не само за тези от трансевропейската мрежа. Създават се нови видове процедури за безопасност, предвижда се изграждането на единен регистър за вписване на одиторите за пътна безопасност и механизъм за прекратяване на регистрацията, създаване на електронна платформа за публикуване на сигнали от участници в движението и др.

ИНТЕРЕСНО ОТ ДЪРЖАВЕН ВЕСТНИК

бр. 109 от 22 декември 2020 г. (извънреден)

Мащабна реформа на Закона за административните нарушения и наказания

Обнародвани са [промени в Закона за административните нарушения и наказания](#) (ЗАНН), с които е извършено съществено обновяване на закона. Създава се ново наказание - безвъзмезден труд в полза на обществото, което ще се налага за административно нарушение, извършено повторно или което се извършва системно. Продължителността на безвъзмездния труд не може да бъде по-малко от 40 часа и повече от 200 часа годишно за не повече от две последователни години. Предвижда се отстъпка от 20 % от глобата, в случай че нарушителят не обжалва наказателното постановление в частта за глобата и я заплати в 14-дневен срок от връчване на наказателното постановление. Въвежда се институтът на споразумението, което също води до намаляване на глобата. Споразумението няма да се прилага за нарушения по Закона за движение по пътищата. Законът влиза в сила една година след обнародването му - на 23 декември 2021 г.

Засегнати от кризата наематели и ползватели на държавни и общински имоти могат да бъдат освободени от наеми изцяло или частично

С [промени в закона за извънредното положение](#), които влизат в сила от 22 декември т.г., се създава възможност за освобождаване от наеми - изцяло или частично - за държавни и общински имоти по време на извънредната епидемична обстановка и два месеца след нейната отмяна, което ще става със заповед/решения на министри, областни управители, ръководители на други ведомства, както и общинските съвети. От това ще могат да се възползват физически или юридически лица - наематели или ползватели, които са ограничили или преустановили дейността си в имота заради извънредната епидемична обстановка. Според друга промяна, за безвъзмездна финансова помощ ще могат да кандидатстват и засегнатите от кризата фирми, за които са били налице основанията за санкциониране за нарушения по Кодекса на труда и по Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност и нямат публични задължения по чл. 162, ал. 2, т. 1 и 7 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс преди 1 януари 2020 г.

Мениджър

✓ БНБ увеличава с 41% разходите за отпечатване на нови банкноти през 2021 г.

Бюджетът на Българската народна банка за 2021 година е 161 млн. лв., което ще е 15% повече в сравнение с очакваното изпълнение на бюджета за 2020 г., съобщи Централната банка.

Най-големият ръст ще бъде по перо „разходи за материали, услуги и амортизация“ – 44 млн. лв. за 2021 г. срещу 34 млн. лв. през тази, по перо „разходи за персонал“ – с предвидени разходи от 44 млн. лв. срещу 36 млн. лв. през 2020 г., както и по перо „информационни системи на БНБ“, за които са предвидени 22 млн. лв., вместо 15 млн. лв., изхарчени през 2020 г.

През тази година се очаква БНБ да изхарчи 140 млн. лв., което е 90% от планираното.

Разходите се разделят на две големи групи – 132 млн. лв. за издръжка и 29 млн. лв. за инвестиционна програма.

Разходите, свързани с издръжката на паричното обращение са на стойност 34 млн. лв. 26% от общите разходи за издръжка на БНБ. Спрямо 2020 г. те намаляват с 2%.

При определянето на необходимото за 2021 г. количество банкноти и монети са взети предвид увеличеното им търсене, подмяната на изхабените в процеса на обращение банкноти и поддържането на запаси от банкноти и разменни монети. Разходите за нови банкноти са в размер на 22,5 млн. лв. и се увеличават с 41% на годишна база. За сметка на това разходите за производство на нови монети през 2021 г. са намалени с 40% и са в размер на 10,7 млн. лв. Планираните за 2021 г. средства за производството на разменни монети са 9,8 млн. лв. или с 37% по-малко от изхарчените за това през 2020 г. С оглед на потребностите от разменни монети за обслужване на налично паричното обращение през 2021 г. ще бъдат отсечени 159 млн. броя разменни монети.

Съществен разход в групата на външните услуги представляват разходите за абонаментна поддръжка на софтуерни продукти – 6,3 млн. лв., които са със 17% повече спрямо 2020 г.

Разходите за персонал за 2021 г. са 43,7 млн. лв. и се увеличават със 7,7 млн. лв. Тези разходи представляват 33% на сто от общите разходи за издръжка на банката. Съществен компонент от формирането на разходите за персонала през 2021 г. е предвиденото разкриване на 60 нови щатни бройки.

✓ Национално проучване ще проследява ефекта от ваксинацията

До три месеца ще започне национално проучване за проследяване на придобития имунитет след ваксинирането срещу Covid-19. Това обявиха в Пловдив главният здравен държавен инспектор доц. Ангел Кунчев и ректорът на Медицинския университет в града проф. Марияна Мурджева, която е и член на Националния ваксинационен щаб.

Проучването ще обхване над 1000 имунизирани от различни възрастови групи. Проучването ще установи най-вече каква е ефективността на ваксините. То ще проследява какъв имунитет изгражда, може ли да защитава хората, колко дълго ги защитава, еднакъв ли е при различните групи от хората - и по възрастов признак, и като пол, и евентуално като професионални ангажименти, а също и дали действа еднакво при здравите и хора с хронични заболявания.

Участниците в проучването ще бъдат изследвани на 2 и 6 месеца, след 1 година и след 2 години, поясни проф. Мурджева.

"Изследването на имунния отговор след ваксинация всъщност означава да изследваме молекулите на имунната система, а това са антителата, и нейните специфични клетки, които могат да унищожат вируса".

Доц. Кунчев отново припомни, че вече действа система за проследяване на състоянието на първите имунизирани и уточни, че евентуални сигнали за нежелани реакции могат да се подават в Изпълнителната агенция по лекарствата. Засега ваксината показва много добър профил на безопасност, допълни той. От днес започва да работи и модулът за база данни за ваксинираните лица към портала за Covid-19, където от утре ще започнат да постъпва реалният брой на всички обхванати, засега, с първата доза. "Завършена имунизация е тази, която е направена с двете дози", подчерта доц. Кунчев. Припомняме, че интервалът между двете дози при започналата да се прилага и у нас първа, разрешена за употреба и на територията на ЕС ваксина, която е на BionTech и Pfizer е най-малко 21 дни.

✓ Европарламентът ще поиска удължаване на временното споразумение за Брекзит

Европейският парламент обяви намерението си да ратифицира Споразумението за търговия и сътрудничество между ЕС и Великобритания след Брекзит на сесията си през март и по тази причина се обяви за удължаване на временния срок за прилагане на документа, който би следвало изтече на 28 февруари. Това се посочва в публикувано вчера съвместно изявление на ръководителите на водещите парламентарни групи в ЕП, предаде ТАСС.

Председателите на фракциите решиха да обсъдят със Съвета на ЕС и Европейската комисия предложение за удължаване на периода на временно прилагане на споразумението, което ще позволи ратифицирането от Европейския парламент да стане на пленарната сесия през март, пише в изявлението.

По-рано вчера Комитетът на постоянните представители на страните членки на ЕС ("Корепер") одобри споразумението и единодушно подкрепи временното му прилагане от 1 януари до 28 февруари догодина. Предстои това решение, както и евентуална поправка за удължаване на периода на временното прилагане на документа, да бъдат одобрени от Съвета на ЕС, припомня ТАСС.

✓ **Борис Джонсън, британските рибари и сделката с ЕС**

Британският премиер Борис Джонсън вчера приветства търговската сделка с Европейския съюз като нова отправна точка за отношенията с Общността. Той направи това в разговор с председателя на Европейския съвет Шарл Мишел, предаде Ройтерс. "Току-що разговарях с @eucopresident (председателя на Европейския съвет) Шарл Мишел. Приветствах значението на споразумението Великобритания/ЕС като нова отправна точка за нашите отношения, между суверенни равни", написа Джонсън в Туитър, посочва БТА.

Очакваме с нетърпение официалната ратификация на споразумението и съвместната работа по споделени приоритети като справянето с климатичните промени, добавя той.

Постоянните представители на 27-те страни членки на ЕС по-рано вчера дадоха зелена светлина за временното прилагане от 1 януари до 28 февруари на споразумението, което подлежи на одобрение от Европейския парламент в началото на 2021 година, предадоха Франс прес и ТАСС.

В същото време британските рибари заявиха, че се чувстват предадени от търговската сделка, сключена между премиера Джонсън и Европейския съюз. "Ядосан, разочарован и предаден съм", сподели пред ВВС Андрю Локър, ръководител на Националната федерация на рибарските организации. "Борис Джонсън ни обеща правата върху всички риби, които плуват в нашата изключителна икономическа зона, а получихме частица от това", отбеляза той. Джонсън бе обещал нито един рибар да не изпадне в по-лошо положение със сделката му, припомни Локър, но сега "категорично сме по-зле".

"Когато бяхме в ЕС, търгувахме с риба с ЕС. Разменяхме неща, които не използваме, срещу риба, която те не използват, и това ни позволяваше да съставяме годишен план за риболова", добави Локър. "Сега получихме частица от това, което ни бе обещано с Брекзит. Наистина, наистина ще водим борба тази година", подчерта той.

Британският държавен министър за Брекзита Майкъл Гоув изрази несъгласие, като коментира пред ВВС, че Великобритания ще бъде в много по-силна позиция от ЕС. Според общата политика на ЕС в областта на рибарството британските рибари биха имали достъп само до 50 процента от рибата в британски води. Сега тази цифра ще нарасне до две трети до 2026 година, обясни Гоув. Риболовът има малка роля в икономиката на Великобритания, но изигра значима роля в мъчителите преговори за Брекзит, припомня ДПА. В крайна сметка Лондон направи отстъпки, за да подпише сделка миналия четвъртък, допълва агенцията.

✓ **Пратките от Великобритания за ЕС ще трябва да са придружавани с митническа декларация от 1 януари**

Пратките от Великобритания за ЕС ще подлежат на мита от началото на новата година, предупредиха Британските пощи, предаде ДПА.

От 1 януари хората във Великобритания ще трябва да добавят митническа декларация към тяхната пратка. Пощите посъветваха британските клиенти да последват тези указания още от днес, за да бъдат избегнати закъснения на пратките, предаде БТА.

"Клиентите, пращащи колетите от Англия, Шотландия и Уелс ще трябва да прикрепят митническа декларация към пратките с подаръци или стоки, изпращани зад граница, в това число и за дестинации от ЕС", се казва в съобщението на пощите. Митнически декларации не трябва да се попълват, когато става дума за изпращане на писмо, картичка или документ от Великобритания до страна от ЕС.

Митническите декларации не са необходими за стоки, изпращани от Северна Ирландия за дестинации в ЕС. Това е по силата на Протокола за Северна Ирландия, договорен между Лондон и Брюксел, за да се гарантира, че няма да има граница на остров Ирландия. Протоколът гласи, че Северна Ирландия де факто ще продължава да спазва правилата на европейския митнически съюз и на единния пазар след края на преходния период след Брекзит, изтичащ на 31 декември.

Според данни на Британските пощи 45 процента от международните колетите, изпращани от Великобритания, са за ЕС.

✓ **Германия не възнамерява да отстъпи в спора за "Северен поток 2"**

Берлин не възнамерява да отстъпи в спора със САЩ за газопровода "Северен поток 2", заяви министърът на външните работи Хайко Маас, цитиран от ДПА. Не бива да ни се говори за европейски суверенитет, щом под това се подразбира, че занапред трябва да правим всичко така, както иска Вашингтон, подчерта той във връзка с предстоящото встъпване в длъжност на новия президент на САЩ Джо Байдън на 20 януари.

Берлин търси нов старт в отношенията с Вашингтон при Байдън, след като те се влошиха при сегашния президент Доналд Тръмп, отбелязва ДПА, цитирана от БТА. Разногласията по някои спорни точки обаче ще продължат, изтъкна Маас. "Федералното правителство няма да промени позицията си за "Северен поток 2", подчерта той, но добави: "Важното е, че сме единни по централните стратегически и геополитически въпроси - ние сме на една и съща страна на игралното поле".

Не се очаква политиката на САЩ да се промени с встъпването в длъжност на Байдън - демократическият новоизбран президент отхвърля проекта също като Тръмп, посочва ДПА.

САЩ осъдиха "Северен поток 2", който според тях застрашава сигурността на съюзниците от НАТО в Европейския съюз, като увеличава зависимостта от Русия, и заплахата с нови санкции. Неотдавна бе съобщено, че газопроводът е 94 на сто готов. Привърженици на проекта обвиняват САЩ, че просто искат да могат да продават по-добре собствения си газ в Европа, допълва ДПА.

✓ Гутериш призова 2021 г. да бъде годината на изцелението

Генералният секретар на ООН Антониу Гутериш призова в традиционното си послание по повод предстоящата Нова година тя да бъде "годината на изцелението", предадоха световните агенции, цитирани от БТА.

"И климатичните промени, и пандемията от COVID-19 са кризи, които могат да бъдат преодолени само ако сме заедно", подчерта Гутериш.

"Нека се помирим помежду си и с природата, да преодолеем климатичната криза, да спрем разпространението на Ковид-19 и да направим 2021 г. година на изцелението. Изцеление от последствията на смъртоносния вирус. Изцеление на пострадалата икономика и общество. Да премахнем разделението и да започнем да действваме за изцелението на нашата планета", каза Гутериш. "Такова трябва да бъде новогодишното ни обещание", допълни той.

Генералният секретар подчерта, че най-важната цел за ООН за идната година е да създаде глобална коалиция за въглеродна неутралност с нулеви емисии до 2050 г.

Той пожела от името на ООН щастлива и мирна Нова година на всички по света.

✓ От вчера Япония забрани влизането на чужденци в страната

От 28-и декември до 31-ви януари влизането на чуждестранни граждани в Япония се забранява. Това съобщиха от Министерството на външните работи.

В страната няма да се допускат хора, които през последните 14 дни преди пътуването си са пребивавали в 152 държави, включително България.

Изключение ще се прави за временно или постоянно пребиваващи в Япония, както и за притежателите на валидни визи.

Тези от тях, които са пребивавали 14 дни преди пътуването в държави с докладвани случаи на новия щам на коронавируса, трябва да представят документ за отрицателен резултат от PCR тест, направен в рамките на 72 часа преди влизането в страната.

При липсата на негативен тест подлежат на 14-дневна карантина на посочени от властите места и не могат да ползват обществен транспорт.

✓ От 28-и декември Турция въвежда задължителен PCR тест за всички пристигащи

Считано от 28 декември т.г. всички пътници, пристигащи със самолетните линии, а от 30 декември и всички пътници, влизащи по сухопътните граници, следва да представят негативен PCR Sars-CoV-2 тест, направен в рамките на 72 ч. преди пътуването. Това съобщиха от Министерството на външните работи.

Пътниците без тест няма да бъдат качвани на самолетите. Пристигащите без тест ще бъдат поставени в 7 дневна карантина, след което следва да си направят тест и ако са негативни, се освобождават от карантина. Показалите положителен тест ще бъдат лекувани според протокола на Министерството на здравеопазването в турско лечебно заведение.

Обявените мерки ще се прилагат до 1 март 2021 г. и не засягат транзитно преминаващите пътници.

При нужда от съдействие, българските граждани в Турция могат да се обръщат към следните дипломатически представителства:

Посолство на България в Анкара на следните телефонни линии: +90 312 467 20 71; 427 51 42 и дежурен телефон в извънработно време +90 312 467 20 71; 427 51 42;

Генерално консулство на България в Истанбул на следните телефонни линии: +90 212 281 01 14 и +90 549 792 1529;

Генерално консулство на България в Одрин на следните телефонни линии: +90 284 214 06 17, дежурен телефон в извънработно време в работни дни +90 533 7396140 и на дежурен телефон в почивни и празнични дни +90 533 6298164.

✓ Подписът на Тръмп окрили борсите. Бренът също поскъпна

Световните пазари на акции реагираха позитивно на решението на Тръмп да подпише пакета за икономически помощи във връзка с коронавирусната пандемия на стойност 900 млрд. долара, както и бюджетния законопроект на САЩ за 1,4 трлн. долара, предадоха международните агенции.

Тръмп даде "зелена светлина" на финансовите пакети в последния момент - ако не беше подписал двата законопроекта, от днес трябваше да започне частично спиране на правителствената дейност, което щеше да изложи на риск доходите на милиони държавни служители, както и ваксинационната кампания в страната.

Японският фондов индекс Nikkei се повиши с 0,74% до нов близо 30-годишен връх, тъй като одобрения от Тръмп нов финансов пакет за кризисно подпомагане на икономиката и безработните, както и повсеместно стартираният процес на ваксинация по света вдъхва надежда на инвеститорите да вярват в предстоящо догодина по-бързо икономическо възстановяване от коронавирусната криза.

Основният китайски фондов индекс Shanghai Composite приключи първата след коледните празници търговия със слабо повишение с 0,02%, докато индексът **Hang Seng** се понижи слабо с 0,13%. **Южнокорейският борсов индекс Kospí** парира първоначален ръст с 0,8%, приключвайки търговия със слабо повишение от 0,06%.

Европейските борси стартират търговията след края на дългия уикенд заради Коледа със солидно повишение, като все още са на гребена на вълната от допълнителна подкрепа, задвижена от постигната непосредствено преди светлите празници търговска Брекзит сделка между ЕС и Великобритания.

Стартиралата в ЕС на 27 декември кампания за ваксинация срещу Covid-19 също допринася за позитивното началото на търговията в понеделник.

Общият индекс Stoxx Europe 600 нараства при старта на днешната сесия с 0,5%, докато **немският фондов индекс DAX 30** се повишава с 1,43% до нов рекорден връх на фона и на последни данни, показващи забавяне на новозаразените с коронавирус в страната.

Повишения бележат и френският индекс CAC 40 с 0,88%, италианският MIB (+0,85%) и испанският Ibex-35 (+0,93%).

Борсата в Лондон остана затворена и вчера заради коледните празници.

Американските фондови фючърси също бележат повишения преди днешното начало на търговията на Уолстрийт. Фючърсите на **DJIA** нараства с малко над 100 пункта (с 0,36%), на широкия индекс **S&P 500** с 0,55%, а тези на технологичния индекс **Nasdaq100** с 0,59%.

На решението на Тръмп реагираха и петролните фючърси, които бележат поскъпване вчера с над 1%.

Фючърсите на **петрола Брент** с доставка през февруари 2021 г. се повишават с 1,3% към \$ 52,00 за барел, отправяйки поглед към многомесечен връх около \$ 52,48 от 18-и декември (най-високо ниво от началото на март).

Аналогичните фючърси на американския лек суров петрол **WTI** поскъпват с 1,4% към \$49,00 за барел, като и те се търгуват надалеч от техния 9-месечен връх около \$49,45 за барел, достигнат по-рано през декември.

Оптимизмът на петролните пазари обаче е временен, смятат повечето анализатори. Те предупреждават, че търговията с енергийни суровини ще продължи да бъде уязвима от евентуални неуспехи в усилията за овладяване на коронавирусната пандемия.

[Cross.bg](#)

✓ КЗП: При забавяне на онлайн поръчки, отговорността е на куриера

Забавените доставки, особено когато са подаръци за празници на близки хора, защото това са фиксирани дати, са най-честите проблеми за потребителите около коледните празници. Това коментира в Сутрешния блок на БНТ "Денят започва" председателят на Комисията за защита на потребителите Димитър Маргаритов.

Когато говорим за онлайн пазаруване, не можем да подминем и правото на потребителите за връщане при отказ от стоки, които са закупили, но не са харесали, категоричен е Маргаритов.

Той обясни, че е много важно искането за връщане на определен продукт да стане в писмена форма като имейл, а не само да се говори по телефона с търговеца.

Когато се позовава само на разговор, търговецът винаги може да се оправдае, че срокът за връщане е изтекъл и потребителят няма как да докаже, че не е прав, подчерта експертът.

14-дневният срок за право на връщане започва да тече от получаването на стоката от потребителя, допълни Маргаритов. Когато има забавяне, отговорността е на куриера, обясни той.

Маргаритов каза още, че Комисията за защита на потребителите смята да инициира законови промени през новата година, тъй като са получени са многобройни жалби от потребители относно дефектни стоки. Той даде пример със следния казус - при закупуване на телекомуникационно устройство с дефект, месеци наред то седи при търговеца с опити за безуспешни ремонти, а потребителят се примирява с това, че е затворил определена сума пари за продукт, който не може да използва.

Маргаритов е категоричен, че тази практика трябва да се преустанови и затова се готвят законовите промени, без обаче да противоречат на европейското законодателство.

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, „Денят започва“

- В годината на COVID-19 - равносметката на министър Костадин Ангелов;
- Големите герои от първата линия - д-р Йозлем Кобакова и д-р Мария Монева;
- Годината в цифри - анализът на експертите;
- Кои проблеми най-често срещат потребителите по време на празници и как да ги решават?;
- 18 пъти на върха - формулата на Мартин Иванов;
- Нова година с БНТ - какво ще видите?;

Нова телевизия, „Здравей България“

- Как ще се изследва какъв имунитет ни дават ваксините срещу COVID-19? Говори професор Марияна Мурджева от Националния ваксинационен щаб;
- За личния пример на лекарите. Гостува пулмологът доктор Александър Симидчиев;
- На живо от Лондон, епидемиологът доктор Петър Марков. Кога ваксините ще сложат край на пандемията?;
- Нова Година в хотел по време на зараза. НА ЖИВО: Какви ще са мерките за безопасен празник?

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - Глад за готвачи и касиери;

в. Монитор - Без запор на пенсията на длъжник, ако е до 650 лева;

в. Телеграф - Спряха фалшиви болнични за 80 000 дни;

в. Труд - Грипът клекнал на коронавируса;

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - Крадат с джипиес скъпи стоки от камионите на доставчиците;

в. 24 часа - Преди полет от Англия искат PCR тест до София, българи на бунт;

в. 24 часа - Държавата ремонтира 90 водоема;

в. Монитор - Пандемията изяде и бонусите на чиновниците;

в. Монитор - Премиерът: Опасението на България и Европа минава през ваксинирането;

в. Телеграф - Наливат 1,7 млрд. в селските райони;

в. Труд - PCR блокада по българските граници;

в. Труд - Над 6 млн. лв. обезщетения за собственици на терени;

Водещи интервюта

в. 24 часа - Васил Тренев, изпълнителен директор на "Софийска вода": 480 млн. лева са инвестирани във ВиК услугите и в мрежата на столицата;

в. 24 часа - Пламен Димитров, президент на КНСБ: Трябва промяна в Кодекса на труда - ако си хоум офис, не отговаряш на служебни телефони и мейли в извънработно време;

в. Монитор - ИНЖ. Румяна Михайлова, изп. директор на Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда": В огромната си част трудовите инциденти са напълно предотвратими;

в. Телеграф - Първият българин съдия в САЩ Симеон Ноцков: Имам войнишка програма;

в. Труд - Проф. Димитър Йончев, експерт по национална сигурност, пред "Труд": Светът върви към авторитарно и твърдо управление;

Водещи анализи

в. 24 часа - Лекарите, на които вярваме, казват "Защо се ваксинирах";

в. Монитор - Годината на вируса;

в. Труд - Алтернатива за съдбата на втория пенсионен стълб.

✓ Предстоящи събития в страната на 29 декември

София

- От 11.00 ч. Националният съвет за тристранно сътрудничество ще проведе извънредно онлайн заседание.
- От 8.00 ч. в митрополитска катедрала „Св. Неделя“ ще бъде отслужена Утрения и св. Златоустова литургия.
- От 10.00 ч. в митрополитска катедрала „Св. Неделя“ ще бъде отслужен Атакист на св. Крал Стефан Милутин.
- От 10.00 ч. в офиса на „Изправи се.БГ“ председателят на гражданската платформа Мая Манолова и „Отровното трио“ ще подпишат споразумение за общо явяване на следващите парламентарни избори, след което от 10.30 ч. при пейката на Пенчо и Петко Славейкови на площад „Славейков“ ще се проведе брифинг.
- От 16.00 ч. в митрополитска катедрала „Св. Неделя“ ще бъде отслужена Вечерня.

***

Добрич

- От 13.00 до 16.00 ч. депутатът от ГЕРБ Даниела Димитрова отваря приемна в Добрич.

***

Видин

- От 13.00 ч. в Заседателната зала на Общински съвет Видин ще бъде подписан Договор за изпълнение на обществена поръчка за проектиране, упражняване на авторски надзор и изпълнение на СМР във връзка с изпълнението на проект „Реставрация и адаптация на Синагога - Видин в туристически обект „Културен център „Жул Паскин“.

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2020 г. до днес може да намерите на адрес: <http://bica-bg.org/?p=5966> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив на изданията от 2011 г. до 2019 г.